

HAKANIEMENRANNASSA

urbaani asuinkortteli

DIPLOMITYÖ
HANNA LINNAMÄKI

*” For if the intervention is to find its place,
it must make us see what already exists in a new light.
We throw a stone into the water. Sand swirls up and settles again.
The stir was necessary. The stone has found its place.
But the pond is no longer the same.”*

PETER ZUMTHOR
Thinking Architecture, 2010 (1998)

HAKANIEMENRANNASSA

urbaani asuinkortteli

DIPLOMITYÖ
HANNA LINNAMÄKI

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Hanna Linnamäki

HAKANIEMENRANNASSA - Urbaani asuinkortteli

Diplomityö

Tampereen teknillinen yliopisto
Arkkitehtuurin koulutusohjelma

Tampere University of Technology
School of Architecture

Hanna Linnamäki

HAKANIEMENRANNASSA - Urbaani asuinkortteli
Diplomityö

Graafinen ulkoasu ja taitto: Hanna Linnamäki

Kuvat: Hanna Linnamäki, ellei toisin mainittu

Avainsanat: Hakaniemenranta, urbaani asuminen,
rantarakentaminen, täydennysrakentaminen, asuntosuunnittelu

Tarkastaja: Markku Hedman

Tarkastaja ja aihe hyväksytty koulutusvaradekaanin
päätöksellä 28.08.2017.

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO
Arkkitehtuurin koulutusohjelma

**Linnamäki Hanna: Hakaniemenrannassa -
Urbaani asuinkortteli**

Diplomityö, 88 sivua, lokakuu 2017
Tarkastaja: Professori Markku Hedman
Kieli: suomi
Avainsanat: Hakaniemenranta, urbaani asuminen,
rantarakentaminen, täydennysrakentaminen,
asuntosuunnittelu

Diplomityön aiheena on asuntosuunnittelu ja täydennysraken-
taminen Hakaniemenrantaan. Työn tarkoituksena on tuottaa
paikkalähtöinen asuinkorttelin suunnitelma, johon on sovellet-
tu kaupunkiasumisen ajankohtaisia teemoja.

Suunnitelma käsittää asuin- ja liiketiloista koostuvan urbaanin
asuinkerrostalokorttelin sekä sitä ympäröivien julkisten ulko-
tilojen kokonaisuuden. Suunnitelmaan sisältyy myös pihakan-
nen alainen paikoitusalue.

Asuinkortteli sijoittuu Helsingin itäiseen kantakaupunkiin,
eläväiseen Kallion kaupunginosaan lukeutuvan Hakaniemen
ranta-alueelle, joka nykyisellään mielletään jäsentymättömän
oloiseksi ja liikennepainoitteiseksi.

Työn lähtöasetelma on ajankohtainen. Hakaniemenrannassa
ja sen ympäristössä on tapahtumassa merkittäviä muutoksia
alueelle suunnitteilla olevan asemakaavan muutoksen myötä.
Tämä suunnittelutyö keskittyy muutosalueen eteläisimpään
osaan, lähimmäs Hakaniementoria esitetyn asuinkerrostalo-
korttelin ja sen lähiympäristön ratkaisujen tutkimiseen. Kaa-
vamuuotos ja muut alueelle suunnitellut ajankohtaiset hank-
keet ja niiden toteutuminen toimivat tämän työn lähtökohtina.

Työ koostuu neljästä osiosta. Ensimmäisessä käsitellään läh-
tökohtia ja kerrotaan tarkemmin alueelle suunnitelluista hank-
keista. Seuraavassa osassa esitellään tiivistetysti ajankohtai-
sia, suunnitelmaan sovellettavia kaupunkiasumisen teemoja.

Kolmannessa luvussa analysoidaan alueen nykytilannetta ja
kehittämisen mahdollisuuksia. Lopuksi esitetään yksi ratkai-
sumalli asuinkerrostalokorttelista edeten korttelitason tarkas-
teluista suunnitelman pääpainon, jatkosuunniteltujen ja tar-
kempien asutokonseptien tasolle.

Suunnittelussa on pyritty ratkaisemaan analyyysien osoittamia
puutteita sekä luomaan monipuolisia kaupunkiasumisen rat-
kaisuja työn toisessa osiossa esiteltyjä teemoja soveltaen.

ABSTRACT

TAMPERE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
Master’s Degree Programme in Architecture

**Linnamäki Hanna: Hakaniemenranta
waterfront - an urban housing block**

Master’s thesis, 88 pages, October 2017
Examiner: Professori Markku Hedman
Language: finnish
Key words: Hakaniemenranta, urban housing,
waterfront, infill construction, housing design

Subject of the thesis is urban housing and making of a new
complementary building for a waterfront site in Hakaniemi
district of Helsinki. The aim is to create a place-oriented vi-
sion of a new housing block and a design in which the current
themes of urban living and housing are being applied.

The plan consists of a new housing block including retail
spaces and development of the surrounding urban outdoor
areas alongside the new residential buildings. Also a new
subterranean parking lot is included in the plan.

The site is located on the eastern side of Helsinki downtown,
on the waterfront area called Hakaniemi, which is included in
the lively district of Kallio.

The entire surrounding area is going through a transformation
as a new city plan is being drafted. The focus of this thesis
is on the most southern part of the developing area, near the
Hakaniemi market square and in the studying of design solu-
tions for the new urban housing block and its surroundings.
Realization of the developing city plan and other current pro-
jects situated on the nearby area form the basis of the design.

The thesis is made up of four sections. The first one is about
positioning the thesis and describing the surrounding deve-
lopment actions in more detail. The second section describes
and summarizes current themes of urban living and housing
that are being taken into account in the designing process.

The third section analyses the current condition of the area
and introduces new possibilities. The thesis includes a gene-
ral plan for the designated urban housing block that is exten-
ded on a more specific level of housing concepts.

The plan aims to solve the problems arisen from the analysis
and simultaneously creating a diverse solution for urban living
and a recreational environment.

KIITOS

*Markku Hedmanille ammatitaitonsa jakamisesta, kannustuksesta
ja ohjauksesta.*

*Isälle, äidille, Ilkalle ja tärkeille ystäville kaikesta tuesta,
rohkaisusta ja kannustuksesta.*

Jussille, aina.

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	11
2	LÄHTÖKOHDAT	16
	2.1 SIOITTUMINEN JA SUUNNITTELUALUE	16
	2.2 MUUTTUVA KAUPUNKI JA AJANKOHTAISUUS	18
3	KAUPUNKIASUMISEN AJANKOHTAISIA TEEMOJA	26
	3.1 MONINAISTUVA ASUMINEN JA ARKI	26
	3.2 YHTEISÖLLISYYS	29
4	ANALYYSIT	32
	4.1 LYHYESTI PITKÄSTÄ HISTORIASTA	32
	4.2 TILALLISUUS JA YMPÄRÖIVÄ KAUPUNKIRAKENNE	36
	4.3 RANTOJEN LUONNE	38
	4.4 PIENILMASTO, VIHERVERKOSTO JA RANTAREITISTÖ	40
	4.5 LÄHIALUEEN LIIKENNE	42
	4.6 PALVELUT JA TOIMINNOT	43
5	SUUNNITELMA	46
	5.1 KAUPUNKIRAKENTEESEEN SIOITTUMINEN	46
	5.2 KORTTELIPERIAATE	48
	5.3 LIIKENNEJÄRJESTELYT	50
	5.4 ASUNTOJEN JA MUIDEN TILOJEN SIOITTUMINEN	52
	5.5 RAKENNUSTEN ULKOASU	60
	5.6 KERROSPOHJAKAAVIOT	64
	5.7 ASUNTOKONSEPTIT	74
6	LOPPUSANAT	83
	LÄHTEET	84

1 JOHDANTO

Kantakaupunkimainen asuminen kasvattaa suosiotaan. Seurauksena korostuu asumiseen ja liikkumiseen liittyvä helppous sekä palveluiden saavutettavuus. Vaaditaan urbaania, mutta samalla luonnonläheistä elämää ja monipuolisesti palvelevien asuintilojen ohella kaikille avoimien ulkotilojen saavutettavuus koetaan yhä enemmän osaksi urbaanin elämän laatua.

Ydinkaupunkia tulisi voida kehittää ajankohtaisiin ilmiöihin vastaten ja siihen kuuluvan tiiviyn, sekoittuneisuuden ja paikallisen palvelutarjonnan, elävän julkisen tilan sekä kaupungissa liikkumisen ketteryyden näkökulmasta. Korttelitasolla suunnitteluperiaatteissa korostettavia ominaisuuksia ovat talo- ja korttelirakenteen kiinnostavuus sekä asumisen ja julkisen tilan välinen suhde. Pienenevien asutokuntien myötä yhteisöllisyydestä on tullut tärkeä osa kaupunkilaisten arkea ja alueiden käyttäjien toiveiden ja hyvinvoinnin huomiointi suunnittelussa on noussut kestävä kehityksen ja ekologisuuden periaatteiden rinnalle.

Asukkaiden elämäntapojen ja tyylien moninaistuminen muodostaa pohjan myös asutosuunnittelulle. Sekä tiheät ja toistuvat että hitaat ja pysyväisluontoiset muutokset edellyttävät kaupunkiasunnolta muunneltavuutta eri tavoin.

Muutokset yhteiskunnassa ovat vaikuttaneet myös siihen, että kaupunkien ranta-alueita vapautuu kaupunkilaisten käyttöön teollisuuden ja satamatoimintojen väistyessä. Rantaviivan vapautuessa kaupungista löytyy uusia paikkoja täydennys- ja uudisrakentamiselle, mikä mahdollistaa meren äärellä sijaitsevien alueiden kehittämisen tiivistä kaupunkirakennetta jatkaviksi, elinvoimaisiksi asuinalueiksi. Tiiviisti rakennetuissa kaupungeissa ranta-alueet ovat otollisia myös uusien virkis-

tysalueiden paikoiksi, joiden kehittämisen avulla myös kaupunkilaisten pääsy veden äärelle voidaan edistää. Rantavyöhykkeiden suunnittelun myötä saadaan myös lisää liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille.

Helsingin itäisessä kantakaupungissa, osana Hakaniemen aluetta sijaitseva Hakaniemenranta on ajankohtainen esimerkki edellä kuvaillusta täydennysrakentamiselle otollisesta, kaupunkirakennetta jatkavasta ja täydentävästä uuden kehityksen mahdollistavasta ranta-alueesta. Nykytilassaan jäsentymättömän oloiselle ja liikennepainotteiselle ranta-alueelle on mahdollista jatkaa ja kehittää aktiivista ja julkista, urbaaniksi asuinympäristöksi soveltuvaa kaupunkitilaa.

Alueelle ja sen lähiympäristöön on suunnitteilla kehityksen mahdollistava, laaja-alainen asemakaavan muutos. Uusi asemakaavasuunnitelma, alueelle suunnitellut muut ajankohtaiset hankkeet ja suunnitelmien toteutuminen toimivat tämän työn lähtökohtina.

Työssä esitetään yksi ratkaisumalli ranta-alueelle sijoittuvasta urbaanista asuinkerrostalokorttelista, joka osaltaan jatkaa tiiviisti asutun alueen kaupunkirakennetta.

2

2 LÄHTÖKOHDAT

Luvussa kuvataan suunnittelualue ja sen sijoittuminen sekä perehdytään muuttuvan alueen ajankohtaisuuteen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä tapahtuvien hankkeiden ja alueelle tehtyjen suunnitelmien kautta.

2.1 SIOJITTUMINEN & SUUNNITTELUALUE

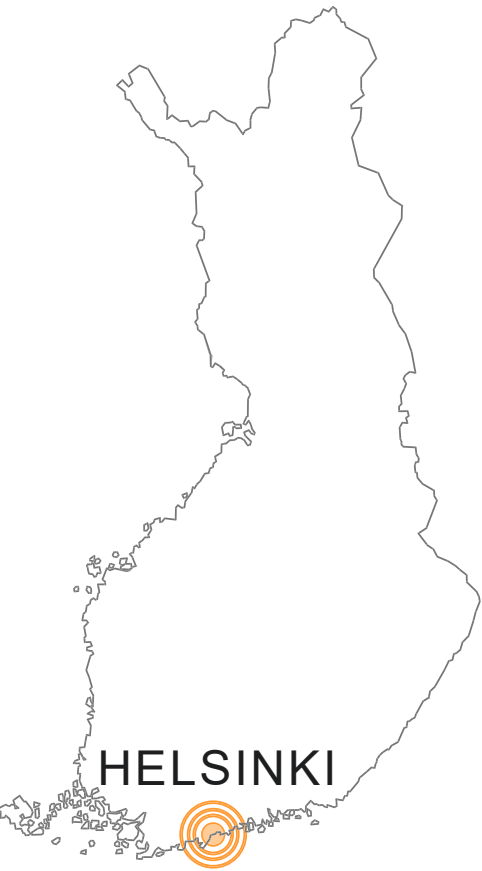
Hakaniemenranta sijaitsee Helsingin itäisessä kantakaupungissa osana Hakaniemen aluetta Pitkäsillan pohjoispuolella. Alueena Hakaniemi lukeutuu elävän Kallion kaupunginosan eteläisimpään osaan.

Hakaniemenrannassa ja sen ympäristössä on tapahtumassa suuria muutoksia. Alueelle suunnitteilla olevan asemakaavanmuutoksen aluerajaus on laaja ja se sijoittuu kolmen kaupunginosan, Kallion, Kruununhaan sekä Sörnäisten ranta-alueille.

Tämä suunnittelutyö keskittyy muutosalueen eteläisimpään osaan, kaavamuutoksessa lähimmäs Hakaniementoria suunnitellun, osittain täyttömaalle sijoittuvan asuinkerrostalokorttelin ja sen lähiympäristön ratkaisujen tutkimiseen. Hakaniementorin ja Opetushallituksen virastotalorakennuksen edustalle sijoittuva täydennysrakentamisen rantavyöhyke tulee osaltaan jatkamaan tiiviisti asuttua kaupunginosaa.

Tässä työssä suunnittelualueella viitataan edellä mainittuun asuinkorttelialueeseen, joka rajautuu etelässä Siltavuorensalmeeen, idässä Hakaniemensiltaan ja lännessä Pitkäsillan suuntaan mentäessä John Stenbergin ranta-nimiseen katuun.

Kaupunkikuvallisesti merkittävä alue ja keskeinen sijainti tuovat haasteita suunnitteluun ja toisaalta tarjoavat mitä otollisimman kohteen uudelle, nykyistä kaupunkirakennetta jatkavalle ja täydentävälle kehitykselle.

2.2 MUUTTUVU KAUPUNKI JA AJANKOHTAISUUS

2.2.1 ASEMAKAAVA

Sörnäisten rantatien, Hakaniemenrannan ja Hakaniemensillan katu- ja puistoalueita sekä Merihaan pysäköintilaitoksia ja vesialueita koskeva asemakaava- ja asemakaavan muutoslunnos on tullut vireille vuonna 2014 Helsingin kaupungin aloitteesta. Kaavaluonnos on esitelty helmikuussa 2017 Kaupunkisuunnittelulautakunnassa, joka hyväksyi luonnoksen asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen laatimisen pohjaksi. Alueen jatkosuunnittelusta on käynnistymässä suunnittelukilpailu, joka käydyän syys-marraskuussa 2017. (Helsingin kaupunki 2017a)

Kaavaluonnoksessa Hakaniemensillan länsipuolelle on esitetty nykyistä kaupunkirakennetta jatkavia 8-kerroksisia asuin-kerrostalokortteleita, jotka toimivat tämän työn suunnitelmaosion lähtökohtana. Kortteleiden rantaan päin avautuva katutaso on osoitettu liike- ja ravintolatiloja varten ja pysäköinti sijoittuu toisen kerroksen lattian tasossa olevan pihakannen alle. (Helsingin kaupunki 2017a)

Kaava-alueen länsikulmaan on esitetty 8-kerroksinen hotelli-rakennus, jonka suunnittelusta Helsingin kaupunki ja Suomen arkkitehtiliitto SAFA järjestivät kutsukilpailun yhdessä AB Invest A/S:n kanssa syys – joulukuussa 2016. Kilpailun voittajaksi valittiin arkkitehtitoimisto Snøhetta:n ehdotus Hilbert's Hotel. (Suunnittelukilpailun kotisivut)

Hotellitoiminnan mahdollistavan korttelin lisäksi kaavaluonnoksen alueelle on kaiken kaikkiaan esitetty yksitoista uutta asuinkorttelia. Merihakaan on suunniteltu korkeampaa rakentamista ja tavallisen asumisen lisäksi erityisasumiseen soveltuvia ja toimittiloja sisältäviä kortteleita. Sörnäistenrantaan on esitetty kuusi asuin-kerrostalojen korttelialuetta, joihin sisältyy myös korkeampaa rakentamista. (Helsingin kaupunki 2017a)

Kaavaratkaisun päätavoitteita:

- Alueen kaupunkirakenteen eheyttäminen täydennysrakentamisen keinoin
- Aktiivista ranta-alueita kaupunkilaisille, rantojen käytettävyyden
- Liikenneyhteyksien parantaminen ja uudelleenjärjestely
- Hakaniementorin läheisten rantojen vesireittiliikenteen lisääminen

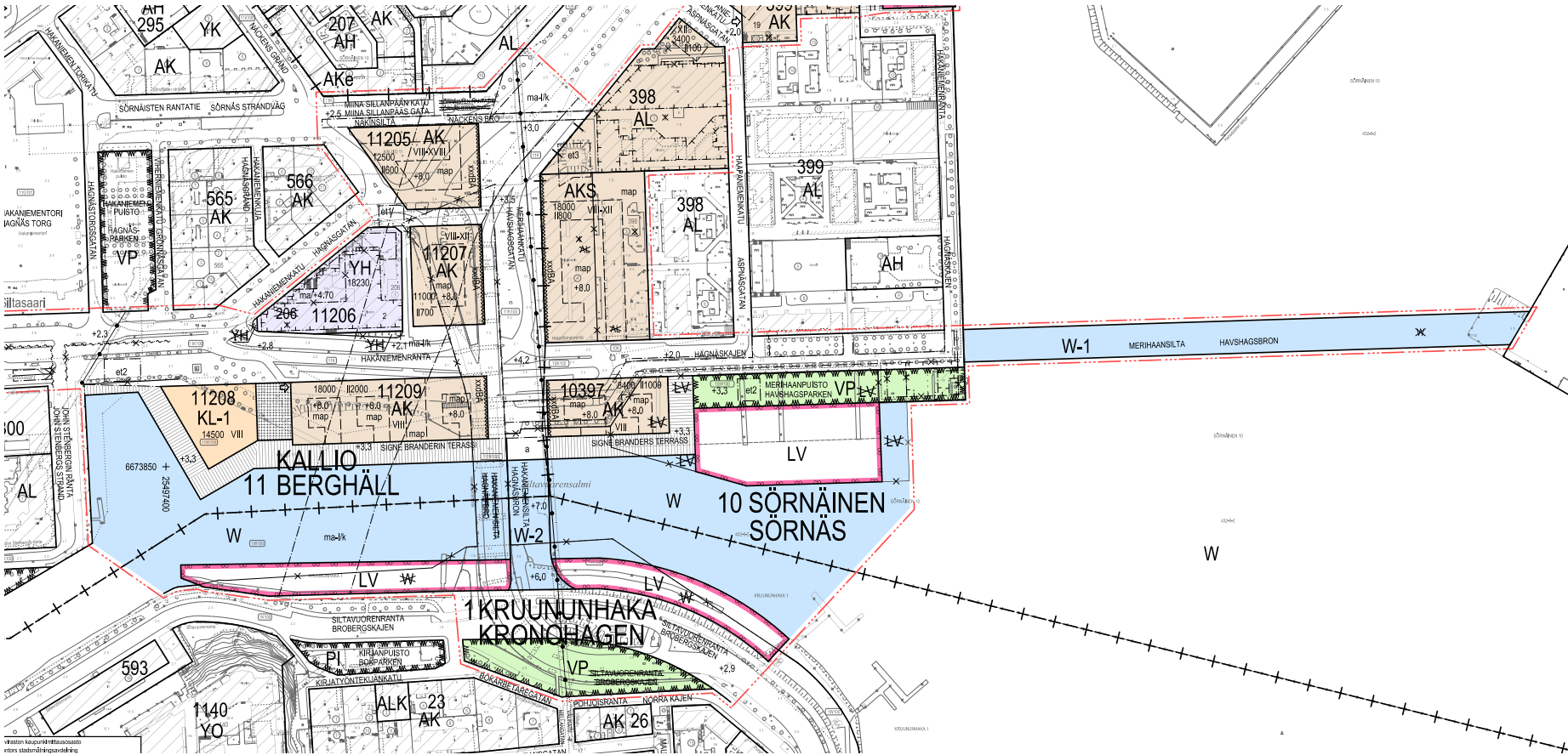
Laajuustietoja:

- Suunnittelualan pinta-ala 233 254 m²
- Uutta kerrosalaa yhteensä 151 262 k-m², josta uutta asuin-kerrosalaa 138 000 k-m².
- Asukasmäärän lisäys noin 3400
- Kaavamuutoksen aluetehokkuus ea = 0,97 (lukuun ei sisälly venesatamia eikä vesialueita)
- Asuinkortteleiden keskimääräinen tehokkuus ek = 2,40.

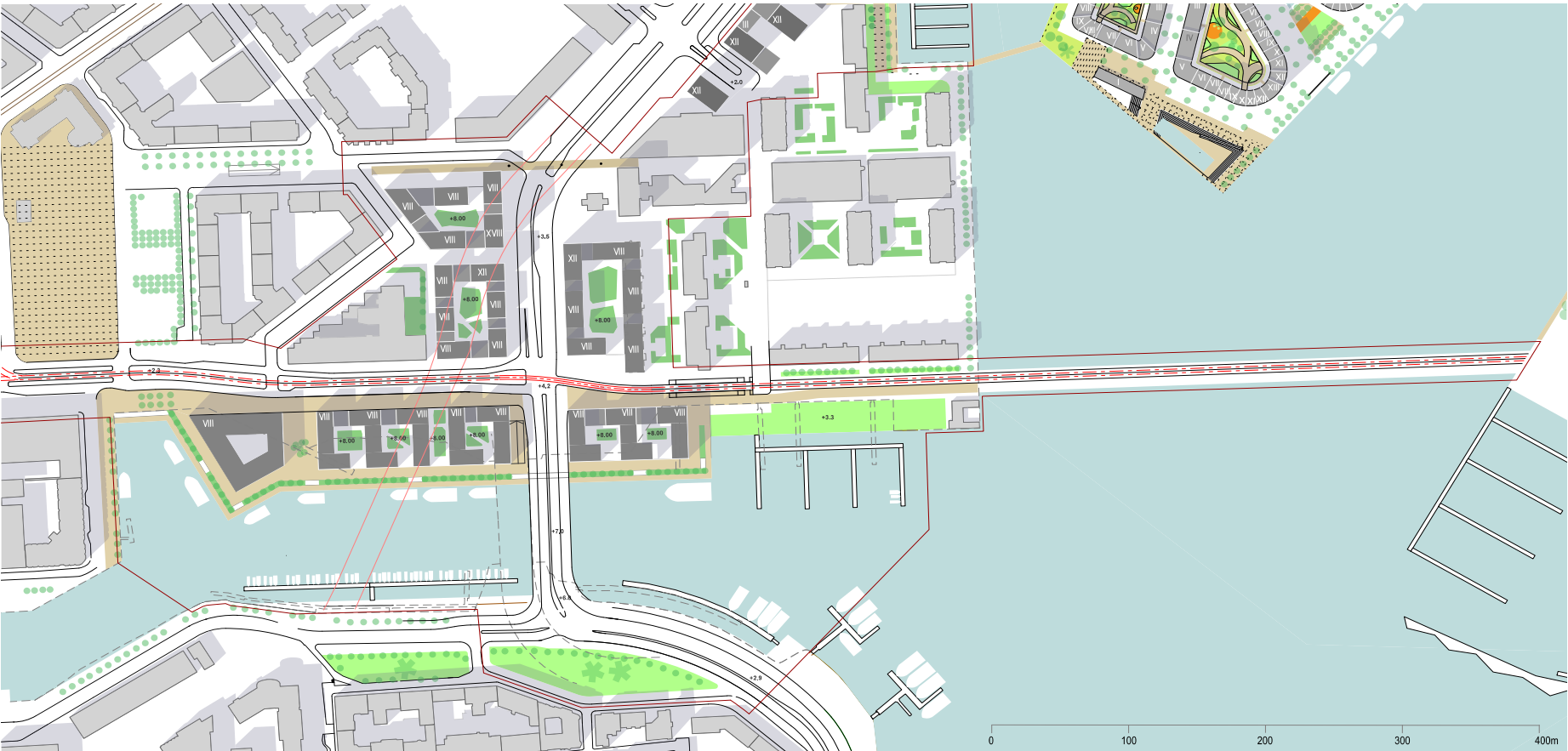
(Helsingin kaupunki 2017a)

Hakaniemenrannan hotellikilpailun voittaneen ehdotuksen havainnekuva ja ote asemapiirroksista. (Arkkitehtitoimisto Snøhetta)

Ote asemakaavan muutoslunnoksen kaavakartasta. Tämän työn suunnittelualueena toimiva asuin-kerrostalokortteli näkyy kartassa numerolla 11209. (Helsingin Kaupunkisuunnitteluvirasto)

Ote asemakaavan muutoslunnoksen havainnekuva. Oikeassa yläosassa näkyy myös Hanasaaren alueelle suunniteltuja rakennuskokonaisuuksia. (Helsingin Kaupunkisuunnitteluvirasto)

2.2.2 LIIKENNEJÄRJESTELYT

Hakaniementorin ympäristö on yksi itäisen kantakaupungin liikenteellisistä keskuksista. Liikennejärjestelyiden parantamisen ja uusien suunnitelmien myötä alueen merkitys liikenteellisenä solmukohtana tulee korostumaan.

Vuonna 1961 valmistunut Hakaniemensilta rakennettiin alunperin helpottamaan idän suunnasta Helsinginniemielle saapuvan ajoneuvoliikenteen kasvua. Silloisen teollisuusalueen merikuljetusten vuoksi sillan alituskorkeus tehtiin nykyiseen seitsemän metrin korkeuteen. (Helsingin kaupunki 2017a)

Muutosten alla olevan alueen vanha silta ja sen ramppirakenteet vievät tällä hetkellä paljon täydennysrakentamiselle otollista kaupunkitilaa. Vanha silta tullaan purkamaan ja se korvataan uudella sillalla, joka sijoittuu nykyisen sillan itäpuolelle. Uuden sillan alituskorkeus tulee olemaan noin 5,25 metriä ja siinä tulee kulkemaan 2+2 autokaistaa, pyöräilybaana ja jalankulkuväylä. Vanhojen silta- ja ramppirakenteiden poistumisen myötä nykytilassaan liikennepainoitteinen kaupunkitila saadaan muuhun käyttöön. Ajoyhteys Hakaniemensillalta Hakaniemenrantaan järjestetään uuden sillan myötä Miina Sillanpään kadun kautta. (Helsingin kaupunki 2017a)

Hakaniemensillan itäpuolelle Merihakaan on suunniteltu Kruunusillat-hankkeeseen liittyvä, Merihaasta Nihtiin kulkeva *Merihaansilta*. Sillalla tulee kulkemaan kaupungin pyöräilyn pääyhteyteen baanaan liittyvän pyöräilykaistan sekä jalankulkuväylän lisäksi uusi raitiotieyhteys, joka kulkee kaupungin keskustasta Laajasaloon Hakaniemen, Kalasataman ja Korkeasaaren kautta. Yksi pysäkeistä tulee sijoittumaan Hakaniementorin läheisyyteen. Sekä Hakaniemen- että Merihaansiltojen rakentamisen on määrä alkaa 2020-luvun alussa. (Helsingin kaupunki 2017c)

Kaava-alueelle suunniteltu julkinen, rantoja pitkin kulkeva kävely-yhteys liittyy koko kaupunkia kiertävään rantareittiin. Hakaniemen ranta-alueiden suunnitelmissa on varauduttu myös vesireittiliikenteen parantamiseen.

Alueen kattavien joukkoliikenneyhteyksien myötä asemakaavassa mahdollistetaan pysäköinnin laskentaohjetta alhaisempi autopaikkamäärä tonteilla (Helsingin kaupunki, 2017).

Myös keskustan alla kiertäväksi suunnitellun Pisara-radan ja Keskustunneli-hankkeen mahdollinen toteutuminen tulisi vaikuttamaan Hakaniemen alueen liikennejärjestelyihin.

Uudet liikennesuunnitelmat ovat avainasemassa alueen julkisen ulkotilan kehittämisessä kaupunkilaisten käyttöön.

Uudesta Hakaniemensillasta ja Merihaansillasta on valittu alustavat suunnitelmat jatkosuunnittelun pohjaksi. Kuvassa idea Hakaniemensillaksi. (Helsingin kaupunki 2017c, kuva:WSP-Finland)

Havainnekuva Merihaansillalta. (Kuva:WSP-Finland)

Kruunusillat-hanke

- Hankekokonaisuus, jossa kolme uutta siltaa yhdistävät Laajasalon, Korkeasaaren ja Kalasataman osaksi Helsingin kantakaupunkia
- Silloilla raitiotieyhteys, pyöräilybaana ja jalankulkuväylä
- Uusi raitiotieyhteys tulee kulkemaan Helsingin keskustasta Laajasaloon Hakaniemen, Kalasataman ja Korkeasaaren kautta.
- Helsingin Kaupunginvaltuusto päättänyt hankkeen toteuttamisesta elokuussa 2016
- Hankkeen suunniteltu valmistuminen noin vuonna 2026

(Helsingin kaupunki, 2016b)

2.2.3 KORTTELITUTKIELMAT JA JULKINEN ULKOTILA

Kaava-alueen eteläosaa on tarkasteltu Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy:n helmikuussa 2016 laatimassa työssä ”Hakaniemenrannan ja Sörnäisten rantatien täydennysrakentaminen”, jossa Hakaniementorin ja Merihaan väliselle alueelle on tutkittu vaihtoehtoisia ratkaisumalleja täydennysrakentamisen näkökulmasta.

Korttelitutkielmassa on tarkasteltu asuinrakentamisen sekä Hakaniementorin lounaiskulmaan esitetyn hotellin sijoittumista, massoitettua ja arkkitehtonista ilmettä. Viidestä vaihtoehtoisesta ratkaisumallista on valittu yksi vaihtoehto, josta on esitetty pohjakaavioita ja tarkempia 3D-havainnekuvia. (B&M, 2016) Nämä korttelitutkielman suunnitelmat toimivat yhtenä lähtökohtana tämän työn sunnitelma-osiolle.

Vastaavanlainen korttelitutkielma kaava-alueen pohjoisosaan sijoittuvien Sörnäistenrannan asuinkerrostalojen korttelialueista on laadittu lokakuussa 2016 Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy:n toimesta. Uusien kortteleiden suunnittelun tavoitteena on muodostaa Sörnäisten rantatien varteen kokonaisuus, joka ympäröi Suvilahden vesialueen jättäen rannat kaupunkilaisten käyttöön. (Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy, 2016)

Kaava-alueen rantojen julkisia ulkotiloja on tarkasteltu Minna-Mari Paijan Helsingin Kaupunkisuunnitteluvirastolle tekemässä työssä, jossa pääpaino on tulevaisuuden visioilla julkisten ranta-alueiden kehittämisen näkökulmasta. Paijan suunnittelutyössään Hakaniemenrantaan esittämiä ratkaisuja on käytetty ja sovellettu tämän työn sunnitelma-osiossa julkisten ulkotilojen suunnittelun pohjana.

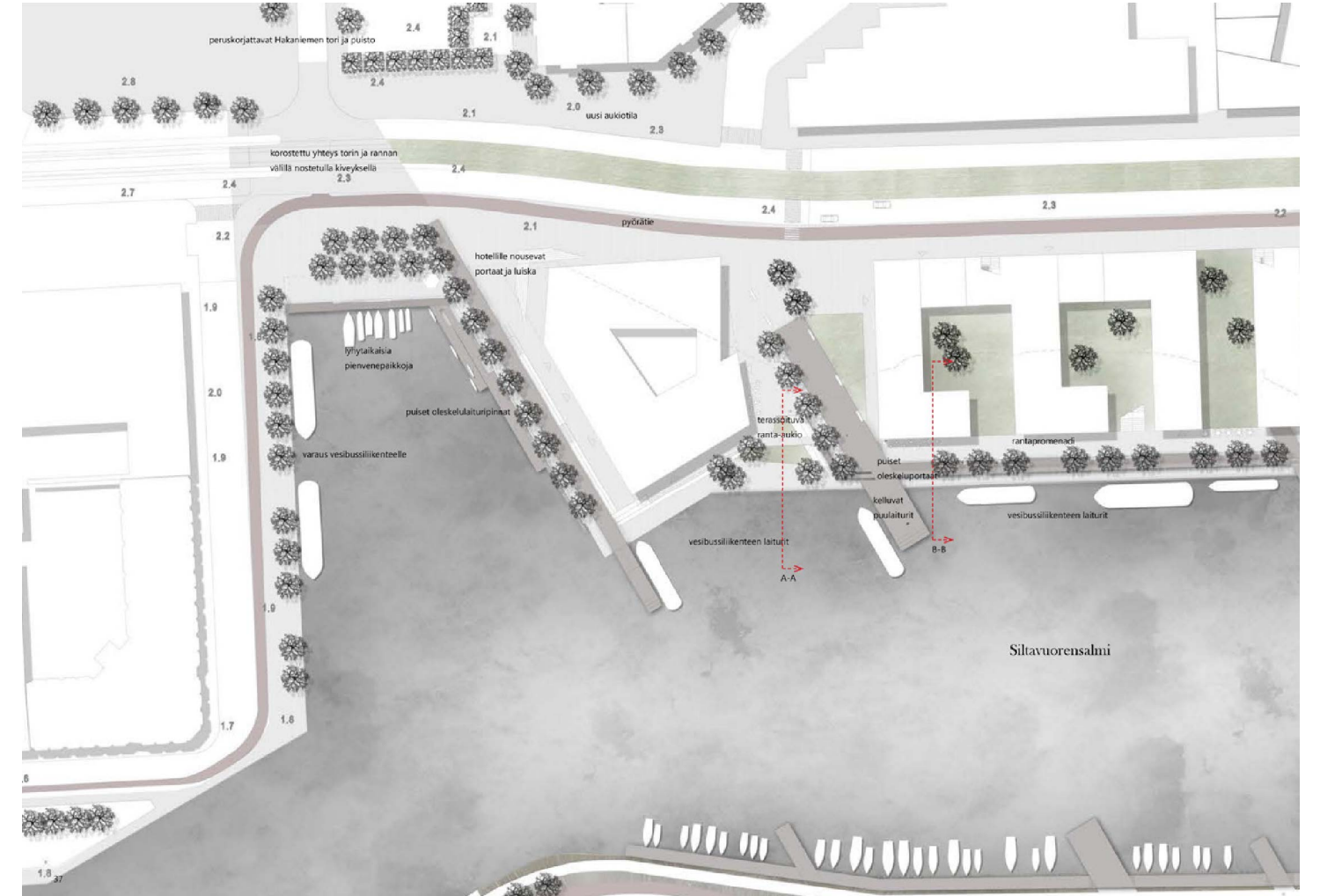
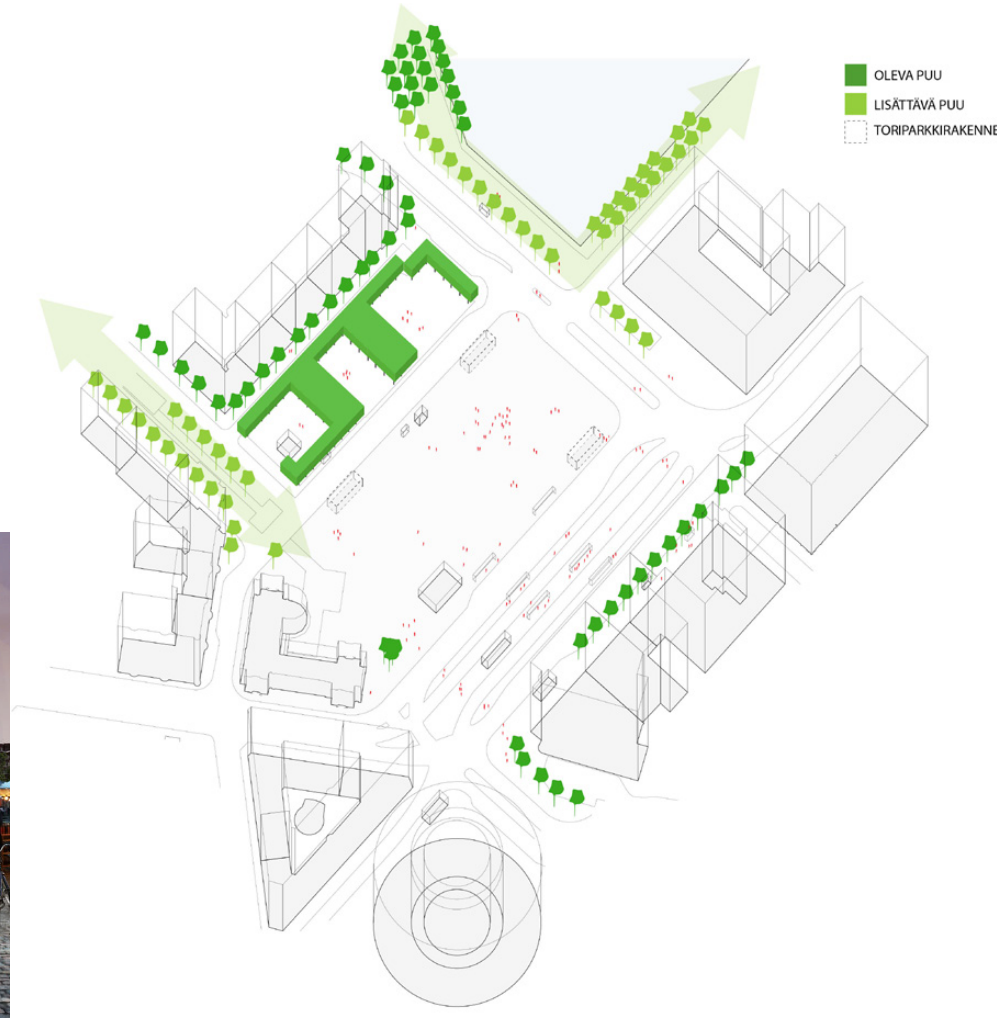
Hakaniemenrantaan yhteydessä oleva Hakaniementori ja sen ympäristö on merkittävä ja tärkeä osa nykyistä Siltavuorensalmen rantavyöhykettä. Torin ja sen lähialueiden kehittämisestä on laadittu ideasuunnitelma Maisema-arkkitehtitoimisto Masu Planning Oy:n toimesta vuonna 2005.

Korttelitutkielmassa esitetyt asuinkorttelin pohjakaavioita, ylempänä peruserkerros ja alla pihakansitasen kaaviomainen suunnitelma. (B&M, 2016)

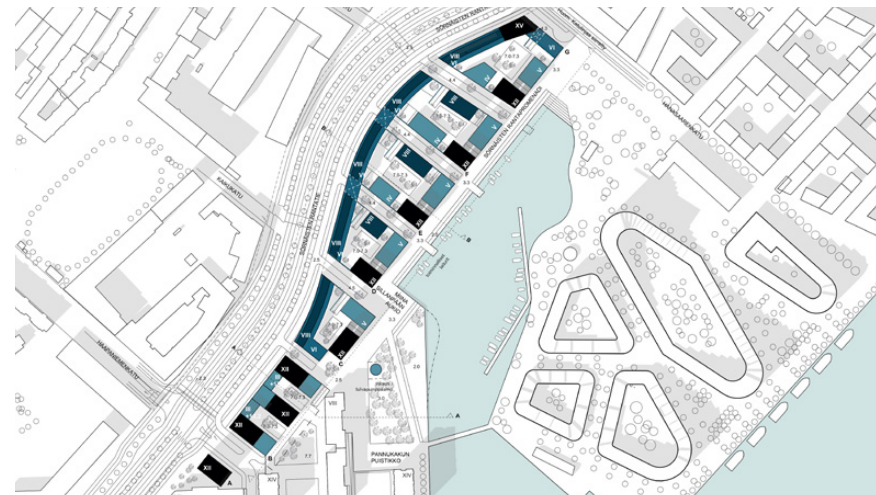
Maisema-arkkitehtitoimisto Masu Planning Oy:n suunnitelma Hakaniementorin ja sen ympäristön kehittämisestä vuodelta 2005. (Masu Planning Oy)

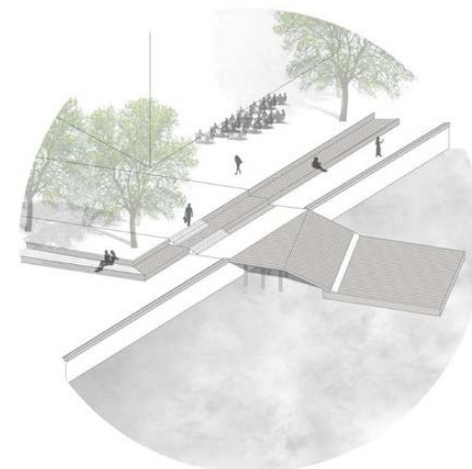
Asemapiirros- ja osaleikkausotteita Minna-Mari Paijan Helsingin Kaupunkisuunnitteluvirastolle tekemästä julkisten tilojen ideasuunnitelmasta. (Paija, 2016)

Havainnekuva Sörnäistenrantaan suunnitelluista asuinkortteleista. (Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy)

Ote Sörnäistenrantaan tehdyn korttelitutkielman asemapiirustuksesta. (Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy)

3 KAUPUNKIASUMISEN AJANKOHTAISIA TEEMOJA

Luvussa esitellään tiivistetysti kaupunkikoteihin ja urbaaneihin asuinympäristöihin liittyviä ajankohtaisia, suunnittelussa huomioon otettavia pääteemoja.

3.1 MONINAISTUVA ASUMINEN

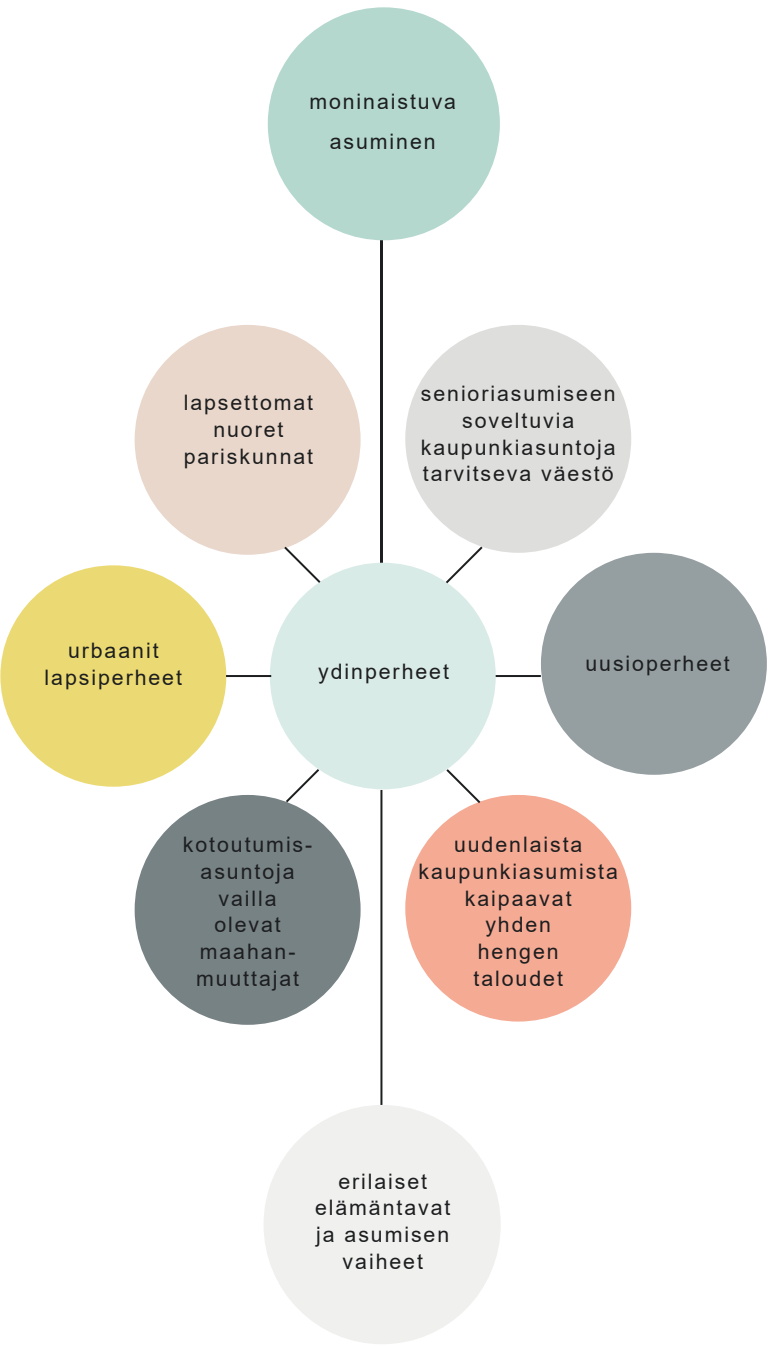
JA ARKI - teemana joustavuus, itseilmaisus ja yhteisöllisyys

Kuten asumiseen yleisesti, liittyy tiiviiseen kaupunkiasumiseen useita vaihtelevia tekijöitä ja tarpeita, joita aiheuttavat niin yksilölliset kuin yhteiskunnalliset tekijät. Käytännöllisyyden ja käyttökelpoisuuden saavuttamiseksi asunnolta vaaditaan mukautuvuutta erilaisiin muuttuviin tarpeisiin. Mukautuvuudesta käytetään asuntorakentamisen ja -suunnittelun yhteydessä yleisemmin termiä *joustavuus* (Tarpio, 2015).

Asukkaiden elämäntapojen moninaistuminen muodostaa pohjan asutosuunnittelulle, mikä vaatii asunnoilta entistä enemmän monipuolisuutta. Tämän seurauksena joustavuus-käsitteen merkitys suunnittelussa on korostunut lähivuosina yhä enemmän. Joustavuuden näkökulmasta suunniteltavan asunnon ei tule olla lopullinen, vaan avoin ja muutoksia salliva kokonaisuus (Mukala, 2016). Joustavuus ja käyttäjien muuttuviin tarpeisiin vastaaminen tukee osaltaan myös rakennuksen ekologisuuden ja kestävyys-tavoitteita.

Yhteiskunnan vaikutus ulottuu suunnitteluun erilaisten säännösten ja määräysten kautta. Suomalainen asutosuunnittelu on pitkään pohjautunut ydinperhemalliin ja 1960- ja 1970-luvuilla kehitettyihin teollisiin standardeihin, jotka alun perin syntyivät, jotta voitiin kontrolloida asuntojen vähimmäistarpeiden täyttymistä (Krokfors, 2006). Käytännössä tämä näkyy asuintiloina, jotka on suunniteltu ja mitoitettu ainoastaan tiettyä käyttötarkoitusta varten ja jotka vaikeuttavat tai eivät lainkaan mahdollista tilan joustavaa käyttöä, kalustuksen varia-riointia tai käyttötarkoituksen muuttamista. (Hedberg, 2014)

Ydinperheen malliin perustunut suomalainen asutosuunnittelun perinne ei enää nykypäivänä voi yksinään toimia as-utosuunnittelun lähtökohtana ja huomioon tulee ottaa monet asumisen vaiheet sekä laaja kirjo erilaisia elämäntapoja.

Kaaviokuva ydinperhemallista moninaistuvan asumisen osatekijöistä. (Lähtötietona Aaltonen, 2012)

Urbaanin asuinympäristön ominaisuuksia.

julkisten tilojen monipuolisuus	hoidetut puisto- / virkistysalueet	sekoittuneisuus	tiivis kaupunkirakenne	hyvät kulkuyhteydet
tiivis kaupunkirakenne	monipuoliset lähipalvelut	vaihtelevat ja joustavat kerrostaloasunnot	puoliavoimet ja umpinaiset asuinkorttelit	korkeahkoa yhtenäistä

Toisaalta perhe on edelleen yksi tärkeä asumisen perusyksikkö. Esimerkiksi urbaanien lapsiperheiden jääminen kaupunkikeskustoihin kehyskuntiin muuttamisen sijaan on ilmiönä yleistynyt lähivuosina myös Suomen suurimmissa kaupungeissa (Vaarne ym. 2016) ja lapsiperheet voidaan nimetä yhdeksi avainryhmäksi kaupunkiseutujen kehittämisessä. Lapsiperheiden ohella avainasemassa ovat esimerkiksi tietotyön ammattilaiset, joka suosivat hyvin saavutettavia alueita palvelu- ja työpaikkakeskittymien läheisyydessä (Imonen ym. 2008).

Perhemuotojen muutosten rinnalla rakennetun kaupunkiympäristön muodostumiseen vaikuttavat muun muassa kulttuuriset muutokset, erilaiset muotivirtaukset, maahanmuutto, tietojärjestelmien kehitys, ikääntyneiden väestönosuuden kasvu sekä yleinen kaupungistuminen (Tarpio, 2016).

URBAANI ASUINYMPÄRISTÖ

Erilaistuneet elämäntyyli, monikulttuuristuminen sekä esimerkiksi liikkuvuuden lisääntyminen heijastuvat myös siihen, mitä urbaanin asuinalueen käyttäjä ympäristöltään haluaa. Suunnitteluperiaatteiden joukkoon onkin noussut asuinalueiden käyttäjien toiveiden, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden entistä paremman huomioinnin tärkeys. Uudella kaupunkirakentamisella ja -suunnittelulla pyritään luomaan mahdollisuuksia paitsi asumisviihtyvyyden lisäämiselle, myös alueen toimintojen, palveluiden ja kulkuyhteyksien kehittämiseksi kaupunkilaisten tarpeita palveleviksi. Liikkumistapojen muutosten myötä autoilu koetaan tiiviissä kaupungissa toissijaiseksi liik- kumismuodoksi ja saavutettavuus jalan ja pyörällä korostuu.

Monipuolisesti palvelevien asuintilojen ohella myös kaikille avoimet ulkotilat ja virkistysalueiden saavutettavuus koetaan yhä enemmän osaksi kaupunkielämän laatua. Kadut ja yhteiset julkiset ulkotilat ovat olennainen osa urbaania tilallisuutta ja yhteisöllisyyttä niiden tuodessa kaupunkiympäristöön paikkoja, joissa on mahdollista pysähtyä ja kohdata ihmisiä.

KAUPUNKILAISEN ARKI

Suuri osa suomalaisista elää kaupunkirakenteen sisällä liikkuu elämää jälkiteollisissa palveluammateissa työskennellen ja viettävät vapaa-aikaansa kuluttaen ja erilaisissa sosiaalisissa kontakteissa (Aaltonen, 2012).

Jälkiteollistuneessa verkostoyhteiskunnassa vapaa-ajan ja työn raja on hävinnyt. Erilaisten palaverien ympärille rakentuva työaika on liukuvaa ja lisääntynyt kommunikaatio ja esimerkiksi videopuheluiden mahdollisuus on johtanut siihen, että töitä tehdään yhä enemmän myös kotona. (Aaltonen, 2012). Haasteeksi muodostuu työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen; kotiin tai kodin välittömään läheisyyteen muodostuu tarve työnteolle rauhoitetuille etätyötiloille.

Kunakin aikana vallitsevat ilmiöt ja trendit vaikuttavat osaltaan jokapäiväiseen elämään. Itsensä ilmaiseminen kulutusvalinnoilla on yksi ajankohtaisista, niin kutsutuista muotivirtauksista. Esimerkkinä aktiivisten ulkotilojen ja asuinkortteleiden yhteyteen sijoitettavat erikoistavarakaupat ja kivijalkaliikkeet tukevat trendiä ja tuovat pienyrittäjille mahdollisuuden toimia lähellä kotia. Rakennusten podestiosaan sijoitettavat liike- ja kahvilatilat nostavat osaltaan myös lähialueen palvelutasoa ja parantavat samalla ulkotilojen aktiivisuutta ja viihtyisyyttä.

Muotivirtaukset ja muutokset elämäntyyliissä heijastuvat olennaisesti myös asutosuunnitteluun ja tiloilta vaadittujen ominaisuuksien ajassa muuntumiseen. Tiiviissä kaupunkiasumisessa suunnittelulta tarvitaan tilallisia ratkaisuja, joilla pyritään saamaan asuintilat tilakokemuksen tasolla tuntumaan suuremmilta ja avarammilta kuin niiden fyysinen koko antaa olettaa (Aaltonen, 2012).

Ajankohtaisia teemoja tarkasteltaessa tulee muistaa, että urbanisaation mukanaan tuomat haasteet ovat monimutkaisia kehityskulkuja, joihin ei ole olemassa yhtä yleispätevää ratkaisua. (DAC, 2016)

Kaaviokuva: modernin kaupunkikodin asuintilojen ominaisuuksia ja vaatimuksia nykytrendien ja asumistottumusten näkökulmasta.

Elämäntapojen ja -tyylijen moninaistumisen variaatiot näkyvät myös asuntojen tilakohtaisessa suunnittelussa ja siinä mitä ominaisuuksia käyttäjät kultakin asuintilalta toivovat.

Keittiö- ja ruokailutila toimii hyvänä esimerkkinä perhe-elämän muutoksesta ja niin sanottujen muotivirtausten vaikutuksesta asuntojen tilasuunnitteluun. Aktiivisen ja hektisen elämäntyylin ohessa ruuanvalmistus on muuttunut monille johon panostetaan esimerkiksi viikonloppuisin ja jonka hyvin varusteltuna tilana keittiö toimii (Aaltonen, 2012). Yhdistetyssä keittiö- ja ruokailutilassa viihdytetään ja kokoonnutaan. Tämän ja muun muassa medialaitteiden kehityksen myötä olohuoneen luonne seureustelutilana on muuttunut.

3.2 YHTEISÖLLISYYS - joustavuutta jaetuilla tiloilla

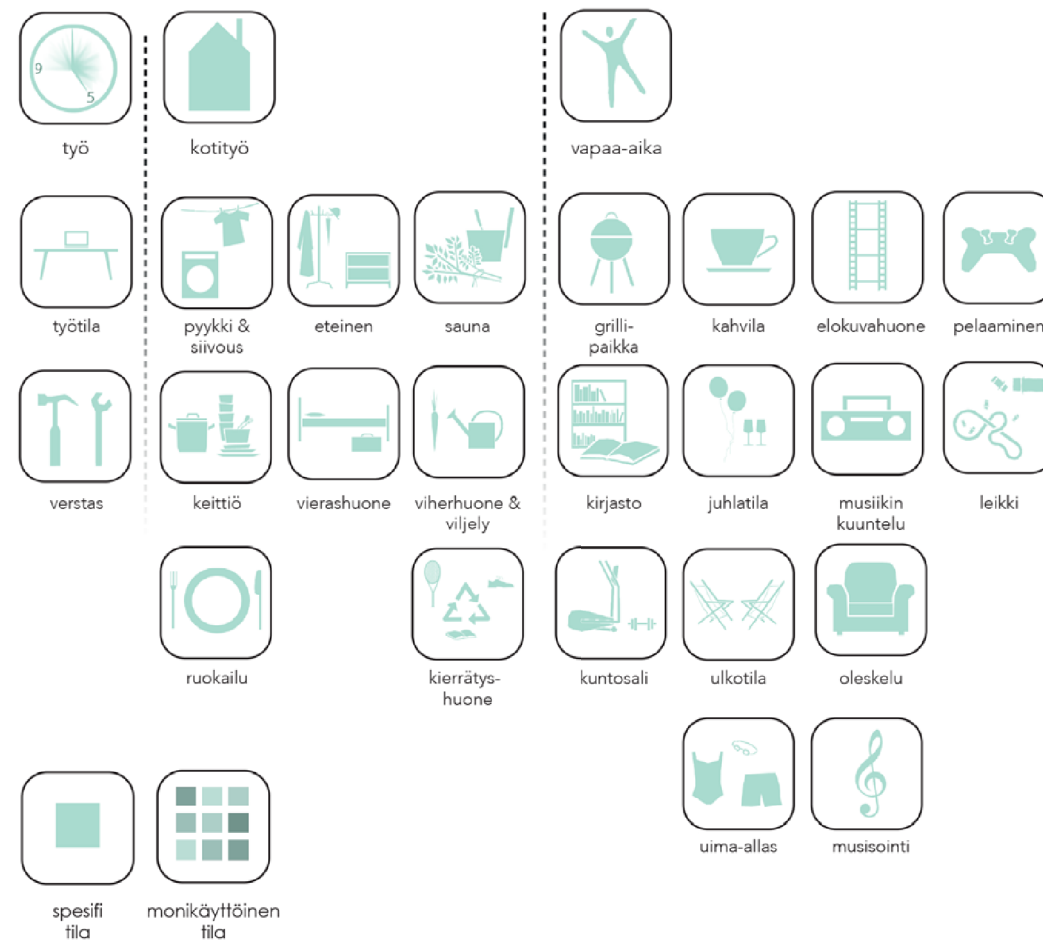
Tiiviin kaupunkiasumisen suunnittelussa yhteisöllisyyden ja asunnon ulkopuolisten tilojen merkitys korostuu ja kotitalouksien koon pieneneminen lisää yhteisöllisten kohtaamisten tarvetta arjessa.

Jaetulla tilalla tarkoitetaan usean asuntokunnan kesken jaetua tilaa, joka on yhteinen, mutta jota ei kuitenkaan tarvitse käyttää samanaikaisesti. Mitoitukseltaan suuret ja ennalta määrittelemättömät monitoimitilat mahdollistavat esimerkiksi monipuolista harrastustoimintaa tai eriluonteisten tapahtuminen ja kokoontumisten järjestämisen. Onnistuneesti suunniteltuina ja asuntoihin nähden sijoitettuina tiloista saadaan luontevia asunnon elinpiiriin jatkeita ja ne toimivat kohtaamisen ja yhteistoiminnan virittäjinä. (Hedberg,2014)

Jaetut tilat voivat olla esimerkiksi edellisessä kappaleessa mainittuja asunnon läheisyyteen sijoitettavia etätyöhuoneita, tiloja polkupyörän huoltoa varten, taloyhtiön yhteinen vierashuoneisto tai lukuisia muita erilaisia asukkaiden harrastustoiminnan mahdollistavia sekä arkea helpottavia tiloja.

Asukkaiden yhteistiloina toimivien monitoimitilojen ajatuksena on, ettei kaikkea rakenneta valmiiksi. Näin tilojen toimivuus ja käyttötarpeet jäävät asukkaiden valittavaksi ja kokeiltavaksi.

Uudet kokeilevat käytännöt, kuten yhteistilojen lisääminen ja monipuolistaminen, asukkaiden ja tärkeiden sidosryhmien kanssa auttavat kehittämään perinteisiä suunnittelukäytäntöjä ja vastaamaan tulevaisuuden kaupunkien muuttuviin tarpeisiin. (DAC, 2016)

Esimerkkejä asuinkerrostalon yhteistilojen spesifin käyttötarkoituksen ja monitoimitilan toimintojen eri vaihtoehtoista. Kaaviokuva: Hedberg, 2014.

4

4 ANALYYSIT

Luvussa tutkitaan suunnittelualuetta ja sen ympäristöä nykytilassaan pääasiassa kartta-analyyysien avulla. Kappaleessa tarkastellaan rantojen kehitystä ja luonnetta, alueen tilallisia ominaisuuksia ja liittymistä ympäröivään kaupunkirakenteeseen sekä liikenneyhteyksiä. Lopuksi keskitytään alueen nykyisiin palveluihin ja toimintoihin.

4.1. LYHYESTI PITKÄSTÄ HISTORIASTA

Suunnittelualueen ja sen ympäristön historiallinen tausta on rikas ja monivaiheinen. Hakaniemenrantaa ja Siltavuorensataman ympäristöä pitkänsillan pohjoispuolella alettiin rakentaa 1820-luvulta alkaen. Voimakkaan teollistumisen myötä alueelle rakentui useampia tehtaita joiden satamatoiminta sijoittui Hakaniemen itäisimpään osaan. (Helsingin kaupunki, 2017a).

Kaupungin kasvaessa Hakaniemi on entisenä työväen kaupunginosana kokenut merkittäviä muutoksia ja ranta-alue on muuttunut virkistystarkoituksesta teollisuuden ajanjakson kautta takaisin kaupunkilaisia palvelevien toimintojen äärelle. (Paija, 2016).

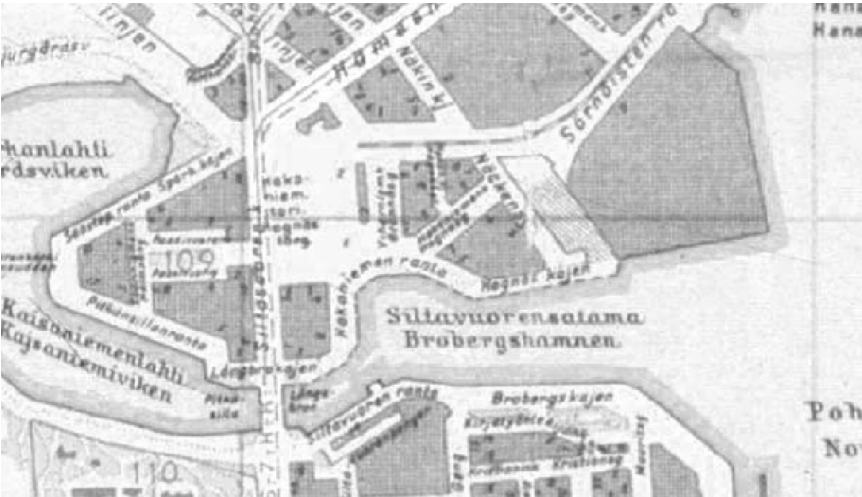
Yhteiskunnan muutokset ovat ajan saatossa vaikuttaneet siihen, että ranta-alueet ovat vapautuneet kaupunkilaisten käyttöön teollisuuden ja sen tarvitsemien satamatoimintojen väistyttyä ja meren äärellä sijaitsevan alueen kehittäminen uudisrakentamalla on mahdollistunut. Suurin osa nykyisistä rantavyöhykkeen rakennuksista on toimi- ja liiketilakäytössä.

Myös alueen rantaviiva on elänyt kaupungin ja teollisuuden ehdoilla, eri toimintojen ja muutosten mukana. Alueen useat merentäytöt ovat vaikuttaneet merkittävässä määrin merellisten alueiden yleisilmeeseen. Oheisista karttatutkielmista käy ilmi, kuinka Siltavuorensalmen luonne on kaventuessaan muuttunut jokimaisemmaksi.

Alueen kulttuuri- ja kaupunkihistorian merkityksen ollessa huomattavaa, tulee sen ympäristöön ja suunnitteluun suhtautua olemassa olevaa ympäristöä kunnioittaen ja kuitenkin kehittyvän ympäristön nykyisten käyttäjien tarpeet huomioon ottaen.

Ote Helsingin opaskartasta vuodelta 1909 (Helsingin kaupungin karttapalvelu)

Ote Helsingin opaskartasta vuodelta 1952 (Helsingin kaupungin karttapalvelu)

Ote Helsingin opaskartasta vuodelta 1962 (Helsingin kaupungin karttapalvelu)

1890

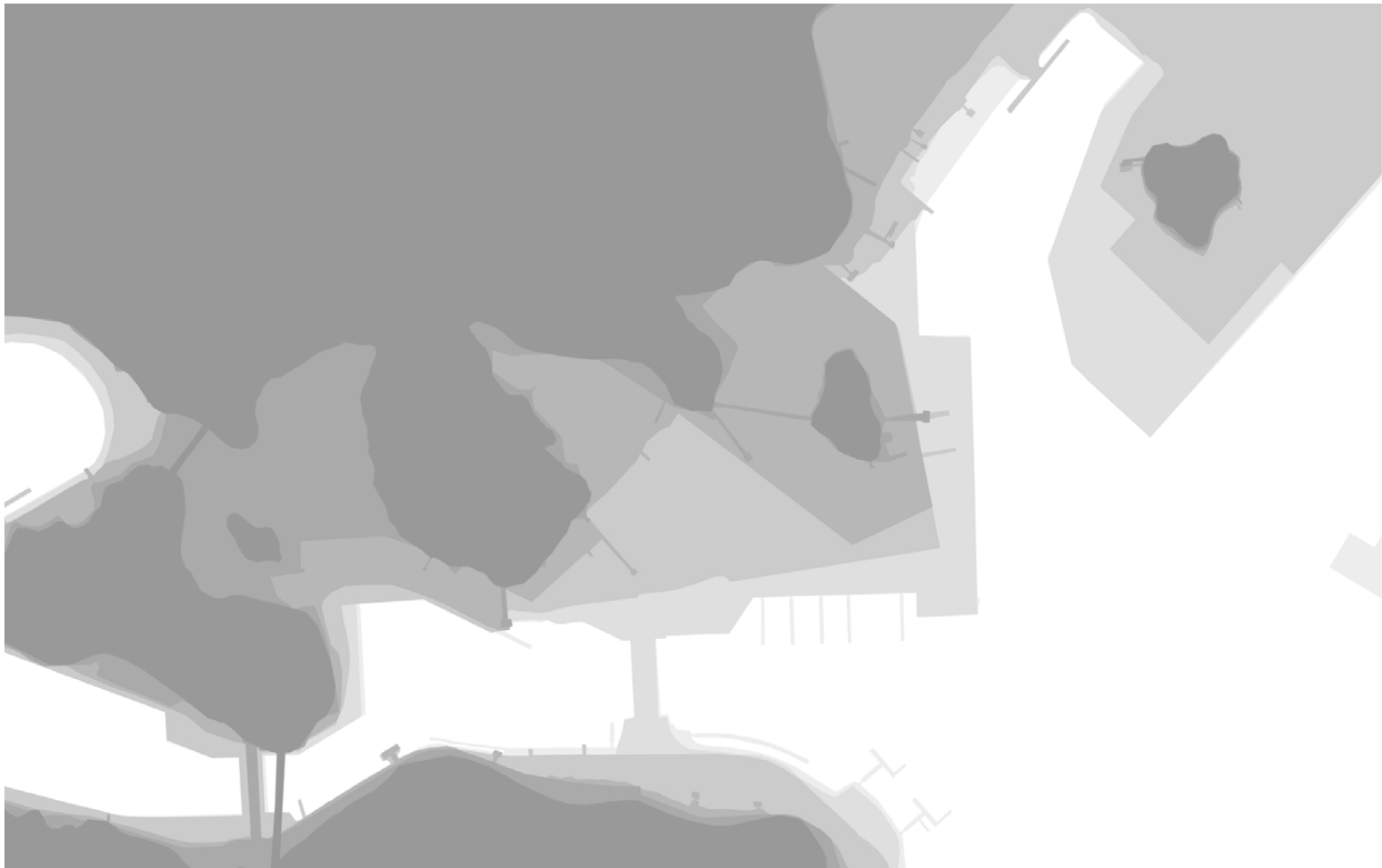
1910

1960

1985

1990

2017

Rantaviivan kehittymiskaavio on laadittu Arkkitehti Erkki Ölanderin vuonna 1987 tehdyn diplomityön kartta-aineiston pohjalta. (Ölander, 1987)
Myöhempien vuosien rantaviivan tarkastelun pohjana on käytetty erilaisia ilmakuvia ja karttoja. (Helsingin kaupungin karttapalvelu)

— NYKYINEN
RANTAVIIVA
- - - SUUNNITELTU
UUSI
RANTAVIIVA

Panoraamakuva Siltavuorensatamaan, nykyisen Hakaniementorin ja rannan suuntaan Siltavuorelta päin kuvattuna, noin vuonna 1907. (HKM) Satamatoiminnot ja teollisuus hallitsivat maisemaa.

Siltavuorensalmi ja hakaniemen tori Kirjanpuistosta kuvattuna vuonna 1999. (HKM) Ranta-alue on nykypäivänä pääosin edelleen kuvaa vastaavassa asussa.

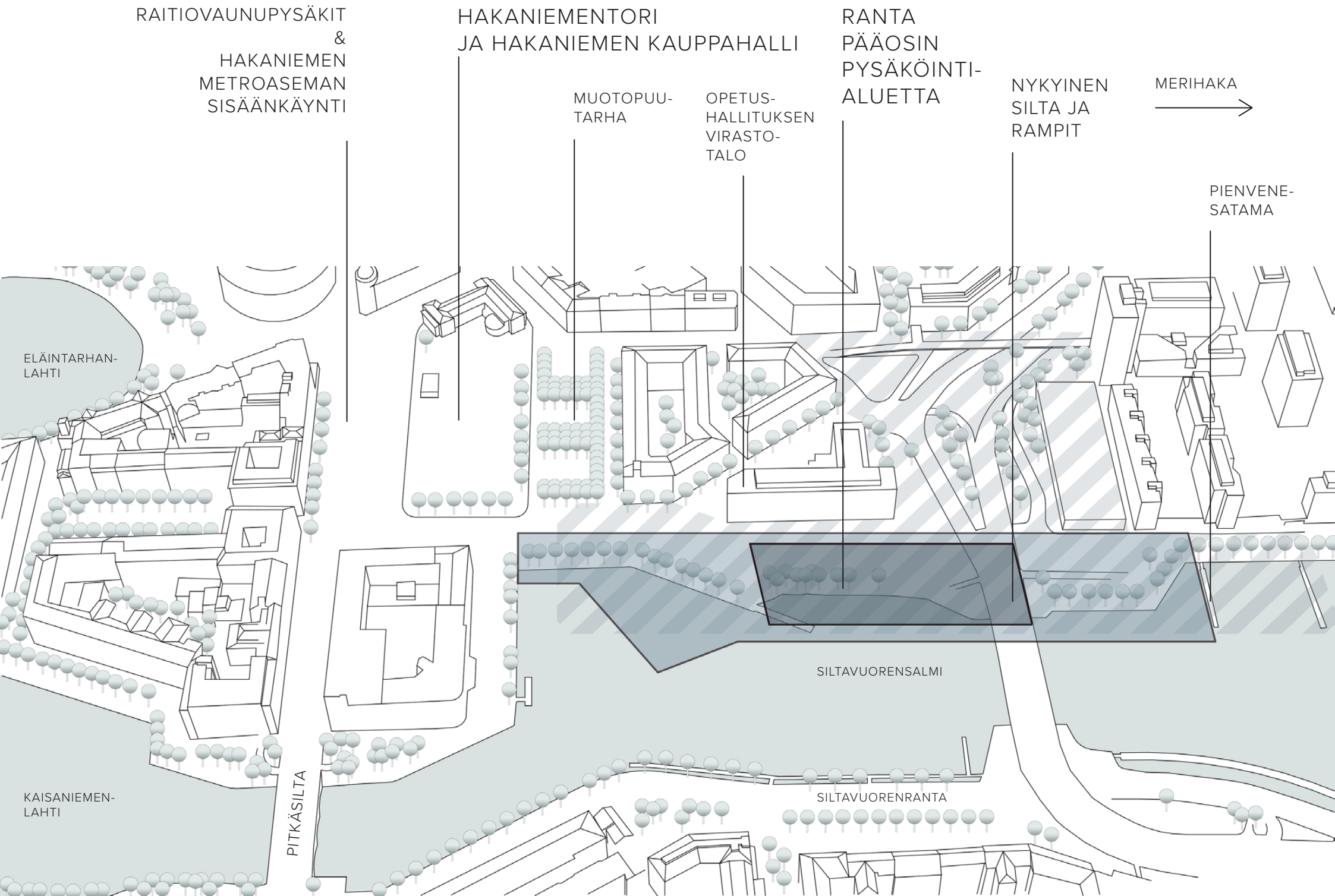
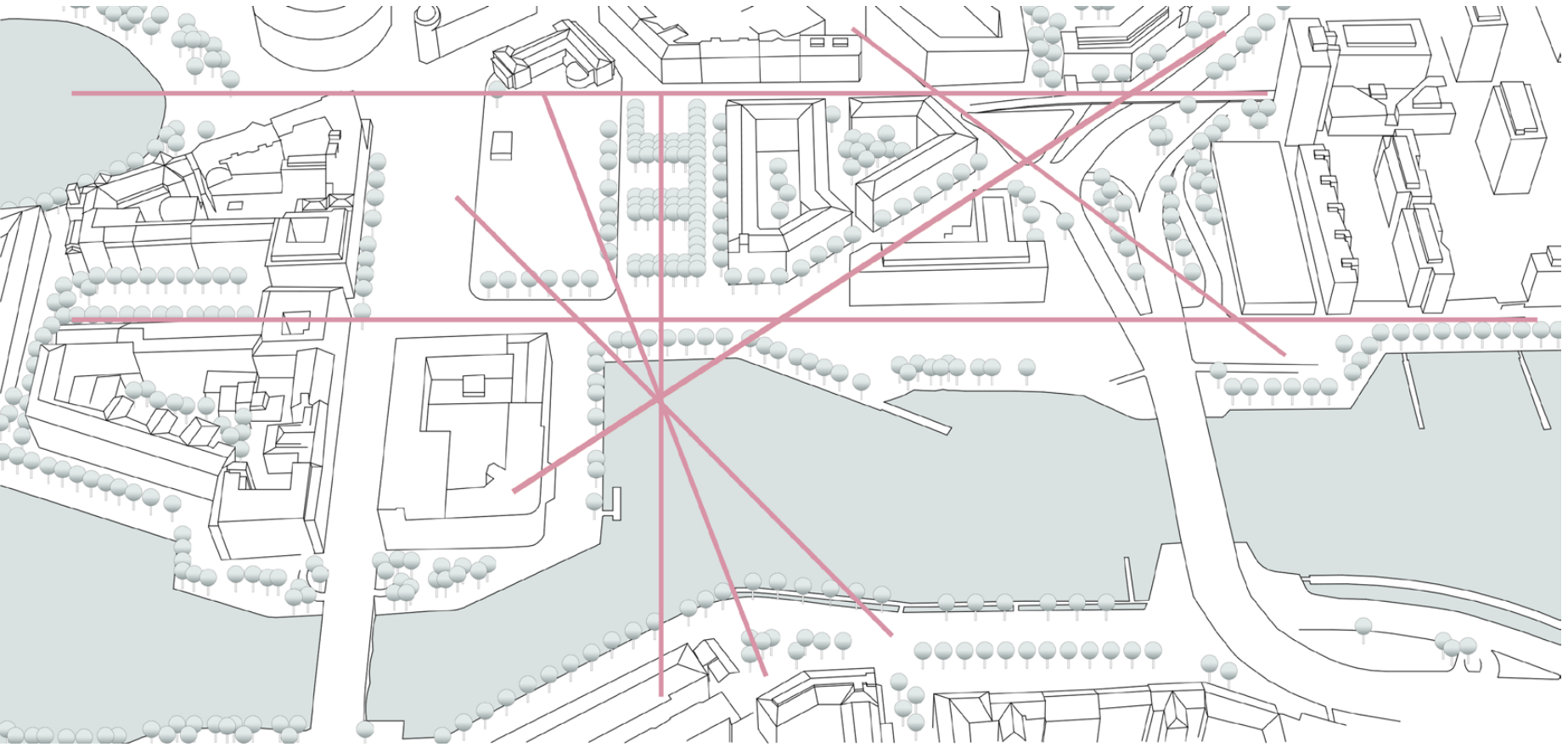
4.2 TILALLISUUS JA YMPÄRÖIVÄ KAUPUNKIRAKENNE

Nykytilassaan suunnittelualue on jäsentymättömän oloista ja liikenne dominoi pääasiassa pysäköintikäytössä olevaa ranta-aluetta. Kaupunkirakenteessa merkittävällä paikalla sijaitsevat rantatilat ovat muodostuneet ympäristössään eräänlaisiksi jakojäännöksiksi, mikä vaikuttaa Siltavuorensalmen maisemaan kokonaisuudessaan sekä siihen, että Hakaniementorin itäpuolelta alkava Merihaan alue tuntuu jäävän irralliseksi ympäristöstään. (Paija, 2016) Myöskään Hakaniementorin ja sen viereisen muotopuutarhan ja Siltavuorensalmen ranta-alueella ei tällä hetkellä tunnu olevan selkeää yhteyttä.

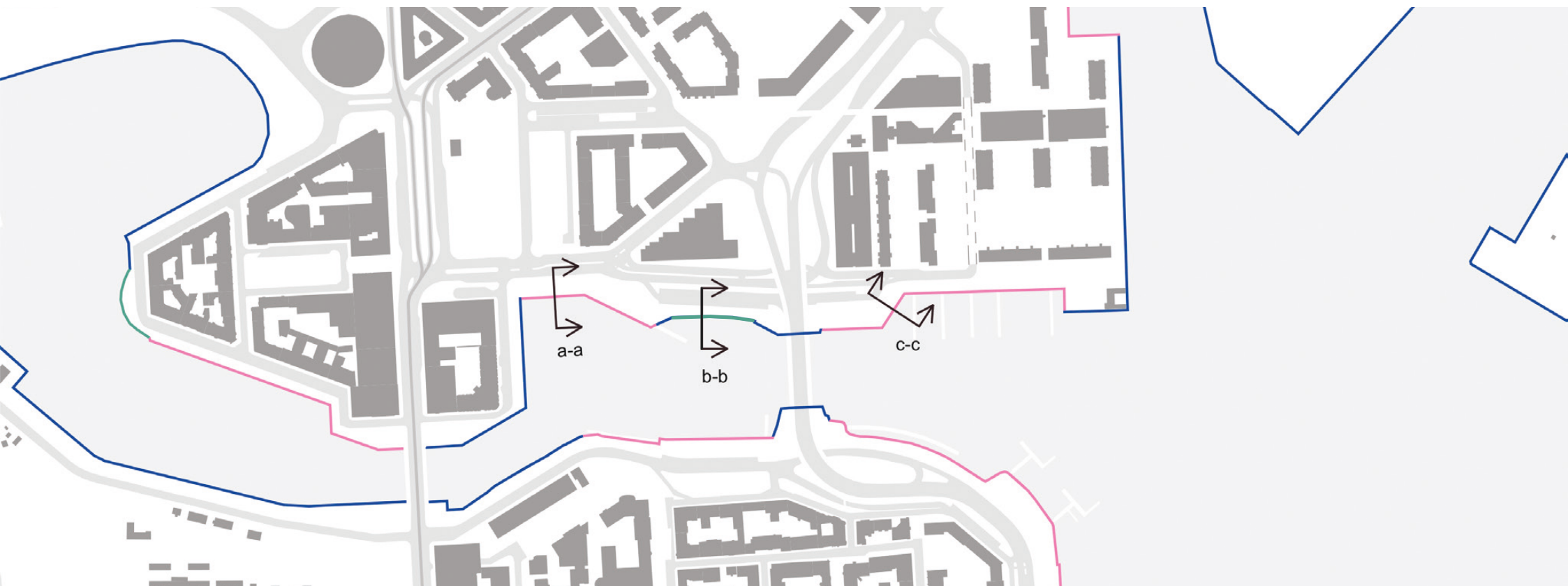
Kaiken kaikkiaan rantareitit tuntuvat paikan päällä hankalilta hahmottaa eikä matkan varrelta löydy pysähtymiselle tai oleskelulle soveltuvia paikkoja.

Maiseman yhtenä maamerkinä toimivat näkymät Hakaniementorinrannasta Kruunuhaan suuntaan jäävät rannalla kulkijan näkökulmasta tällä hetkellä Hakaniementorin rakenteiden ja liikenteen hallitseman maiseman taakse.

Yksi merkittävimmistä linjoista kaupunkirakenteessa on näkymälinja Hakaniementorilta Siltavuorensalmen yli Helsingin yliopiston rakennuksille.

4.3 RANTOJEN LUONNE

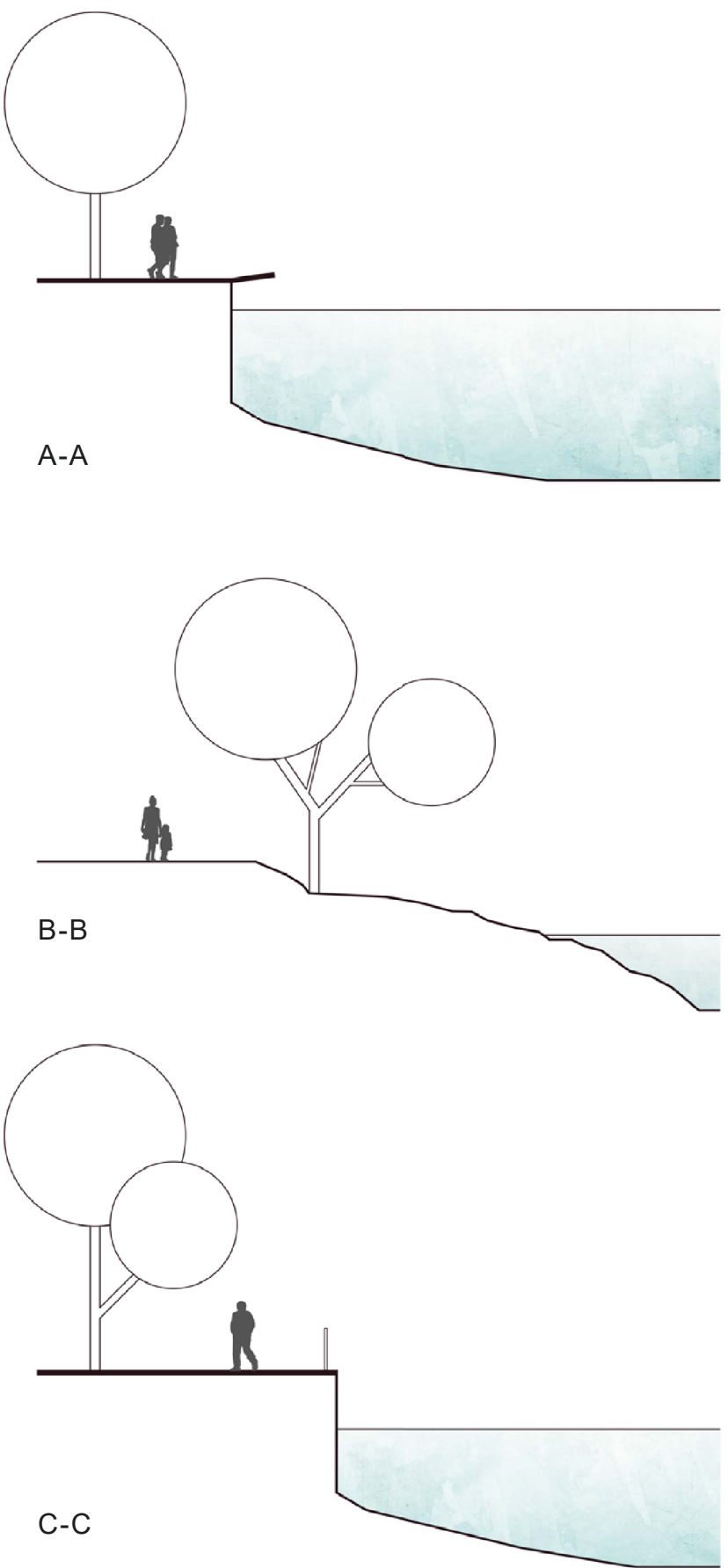

- SATAMATOIMINNOT
- RANTAMUURI
- RAKENNETTU LUISKA / LUONNONMUKAISTA MUISTUTTAVA RANTA

Suunnittelualueen ja sen ympäristön rannat voidaan luonteensa mukaan karkeasti jaotella satamatoimintoihin, rantamuureihin ja rakennettujen luiskien tai luonnonmukaista muistuttaviin rantatyppeihin. (Paija, 2016).

Kuten leikkauspiirroksista käy ilmi, veden äärelle pääsy ei nykyisellään ole ohikulkijalle avointa vaikka näennäisesti lähelle rantaa päästäänkin. Luontevia oleskelupaikkoja veden äärellä ei synny.

*RANTAKAAVIOIDEN LÄHTÖTIEDOT:
PAIJA (2016)*

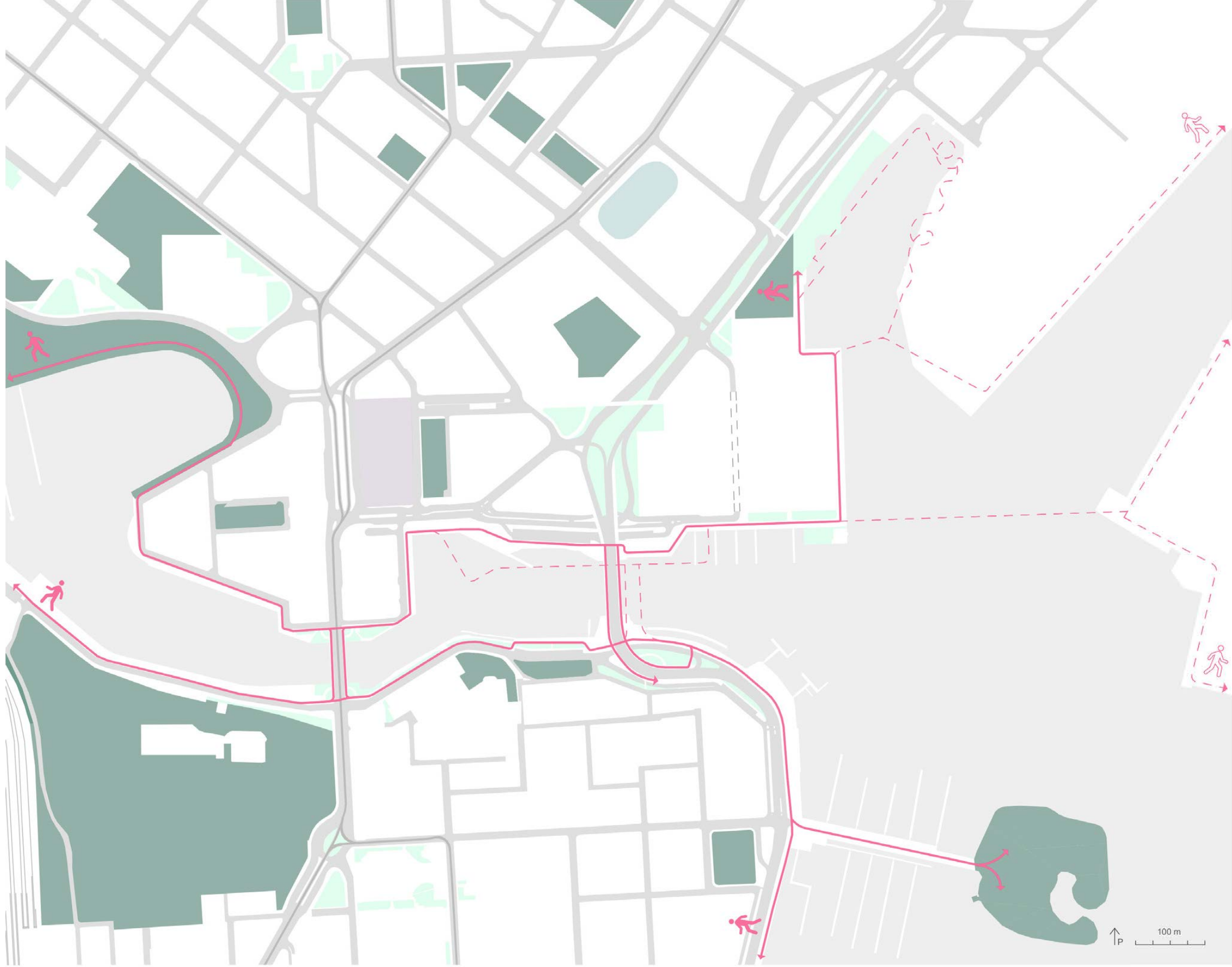
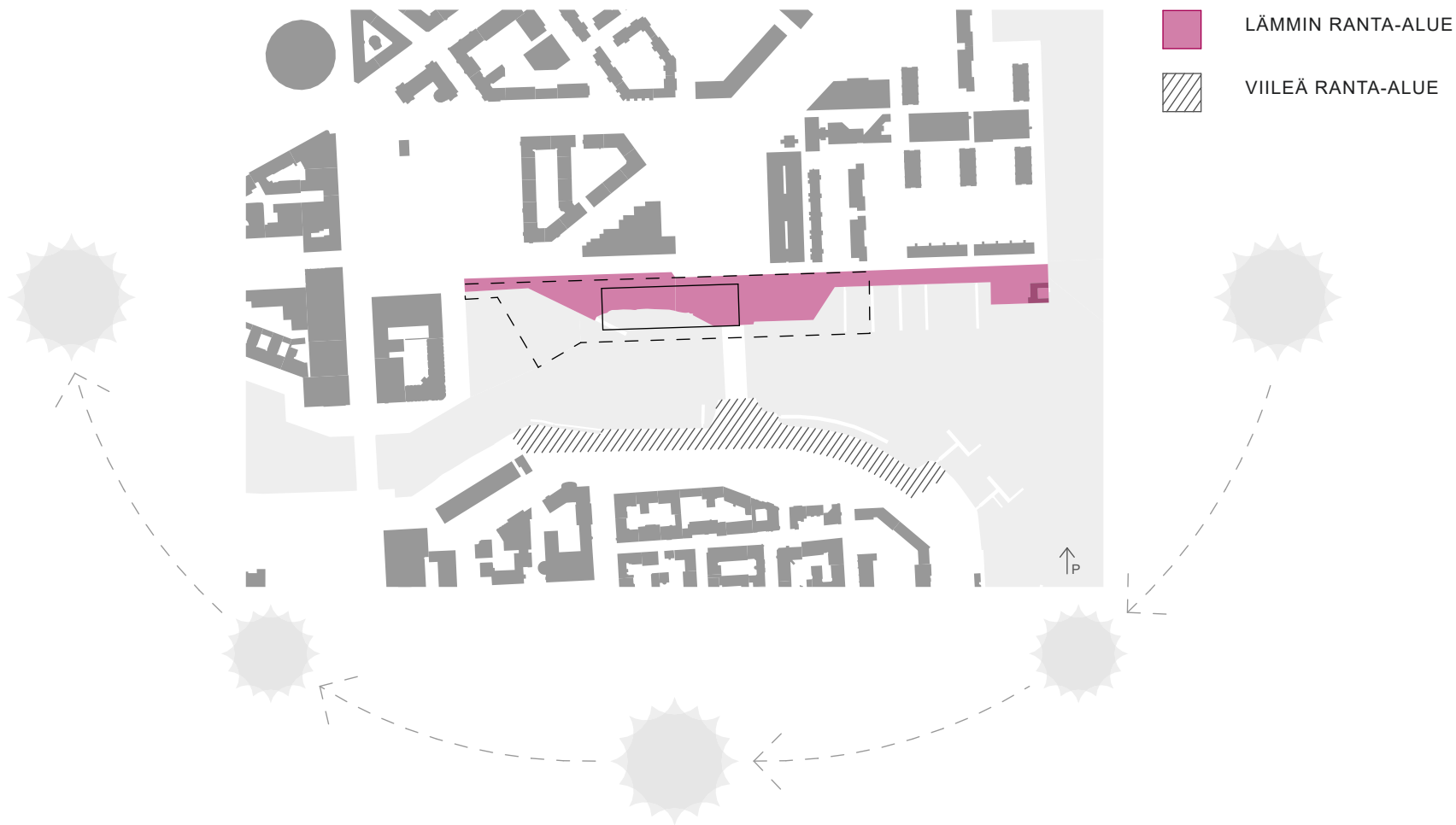

4.4 PIENILMASTO, VIHERVERKOSTO JA RANTAREITISTÖ

Rannan ympäristö tarjoaa ilmastollisesti suotuisia oleskelun paikkoja ilta-auringon paistaessa avoimille alueille. Merellisellä alueella tuulisuus ja suojaisien oleskelupaikkojen ja pihajämsien muodostaminen on myös yksi alueen suunnittelussa huomioitava tekijä.

Viherverkostolla tarkoitetaan kaupunkirakenteen eri mittakaavaisten ja luonteisten viheralueiden muodostamaa kokonai-

suutta, jotka tarjoavat kaupunkilaisille edellytykset erilaiseen virkistymiseen, liikkumiseen ja harrastamiseen. (Norros, 2016) Suunnittelualan läheisyydessä tällaisia on useita, jotka rantareitistöä täydentämällä muodostuvat paremmin saavutettaviksi. Alueen käveltävyys ja selkeät rantareitistöt ovat myös itsessään yksi osa kaupungin viherverkostoa.

- PUISTO, VIRKISTYS- / VIHERALUE
- VIHER- / NURMIALUE
- HAKANIEMENTORI, MERKITTÄVÄ TORI- JA AUKIOTILA
- JALKAPALLO- / URHEILUKENTTÄ

- RANTAREITISTÖ
- SUUNNITELTU TÄYDENTÄVÄ RANTAREITISTÖ

4.5 LÄHIALUEEN LIIKENNE

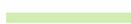

Suunnittelualueen liikenneyhteydet ovat nykyisellään kattavat ja joukkoliikenne monipuolista sekä helposti saavutettavissa. Hakaniemen kautta kulkee metroyhteys, jonka sisäänkäynnit sijoittuvat noin 300 metrin päähän suunnittelualueen asuinkorttelista. Nykyisellään Hakaniemen kautta operoi viisi raitiolinjaa sekä linja-autoliikenne Lahdenväylän ja Tuusulan suuntiin. Lisäksi Hakaniemenrannasta on lauttayhteydet Val-lisaareen, Korkeasaareen sekä itäiseen saaristoon. (Helsingin kaupunki, 2017a).

Julkisen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen hallitessa rannan ympäristöä kevyen liikenteen väylien verkostossa ja erityisesti alueen käveltävyydessä on kuitenkin puutteita kaupunkiympäristössä, jossa saavutettavuus jalan ja pyörällä korostuu.

Suunniteltujen muutosten ja uusien liikennejärjestelyiden myötä alueen merkitys liikenteellisenä solmukohtana tulee kasvamaan entisestään.

JULKINEN LIIKENNE

- HAKANIEMEN METROASEMA
- RAITIOVAUNU
- LINJA-AUTO
- SUUNNITELTU UUSI RAITIOTIEYHTEYS
- VESILIIKENNE
- SUUNNITELTU TÄYDENTÄVÄ VESILIIKENNE

4.6 PALVELUT JA TOIMINNOT

Hakaniementori ja torin laidalla sijaitseva perinteikäs Hakaniemen kauppahalli muodostavat lähialueen kaupallisen ja toiminnallisen ytimen. Monipuolisten kaupallisten palveluiden lisäksi torin ympäristöön sijoittuu runsaasti liike- ja toimitilaa. (Helsingin kaupunki, 2017).

Ranta-alueilla toimii kesäisin kaksi eri ravintolalaivaa, yksityistilaisuuksiin vuokrattava saunalautta sekä pieniä kioskeja. (Paija, 2016) Nämä kuitenkin palvelevat aluetta ainoastaan kausiluontoisesti. Merihaan edustalla sijaitsevan Kulttuurisaunan yhteydessä on uintimahdollisuus, mutta vapaasti käytössä olevia uimapaikkoja alueella ei ole.

Suunnittelualueen läheisyydestä löytyy runsaasti pienvenesatamatoimintaa, mutta esimerkiksi hyvin vähäisesti paikkoja leikille ja liikunnalle. Alueen kehittymistä ja tulevaisuutta ajatellen kaupunkiympäristö kaipaa lisää julkista ja aktiivista ulkotilaa, joka pitää sisällään erilaisia, kaikille avoimia ja ilmaisia toimintoja sekä tilaa kohtaamisille ja vapaa-ajan viettoon.

5

5 SUUNNITELMA

Suunnitelmassa esitetään yksi ratkaisumalli asuinkerrostalokorttelista, joka jatkaa Hakaniemenrannan kaupunkirakennetta ja tuo osaltaan alueelle lisää aktiivista ja julkista kaupunkitilaa.

Aluksi keskitytään tutkimaan korttelitason ympäristöjä, rakennusten ulko-asua ja liittymistä ympäröiviin ulkotiloihin. Seuraavana kaaviotasoisissa koko korttelin kerrospohjissa on esitetty asuntojen ja muiden tilojen sijoittuminen. Lopuksi esitetään jatkosuunnitellut asutokonseptit, joiden suunnitteluperiaatteissa on sovellettu luvussa kolme käsiteltyjä teemoja.

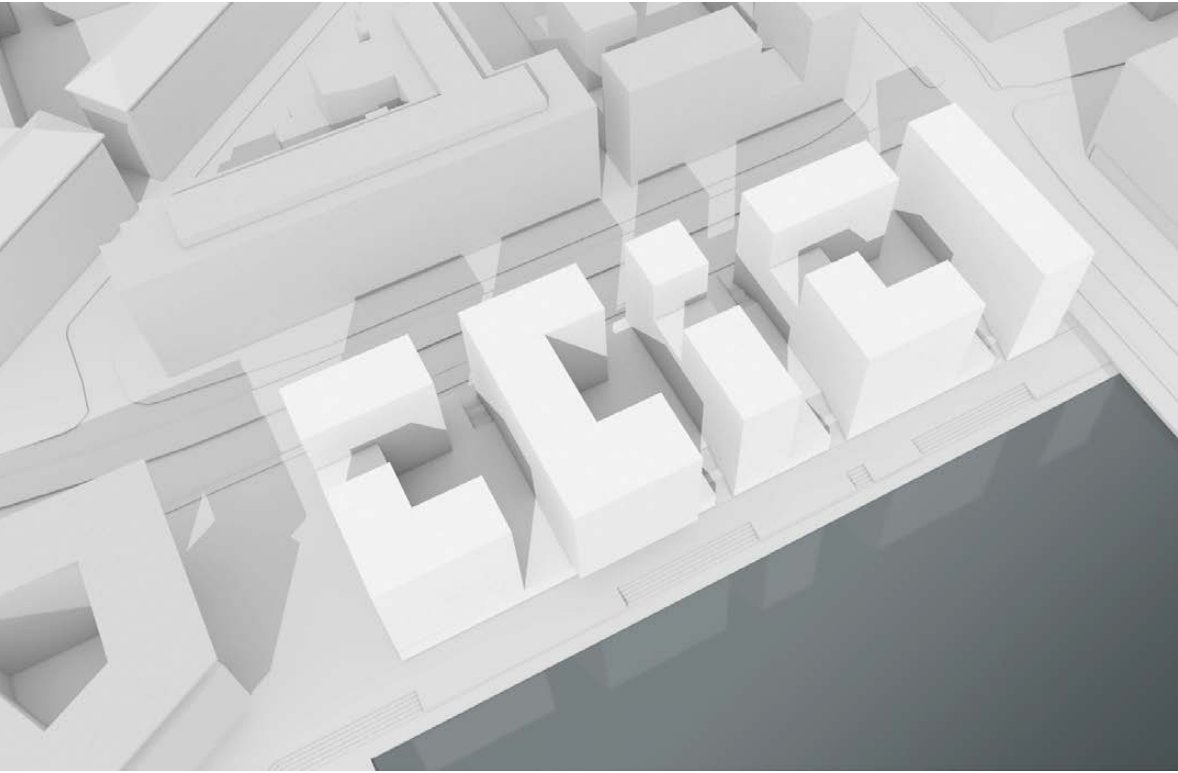
5.1 KAUPUNKIRAKENTEESEEN SIJOITTUMINEN

Lähimpänä Hakaniementoria, osittain täyttö-
maalla sijaitsevat, pääosin kahdeksankerroksiset
asuinkerrostalot muodostavat puoliavoimen kort-
telin, jonka katutasossa on liiketilaa etelän ja län-
nen puoleisilla osilla.

Asukaspysäköinti on sijoitettu katutasoon (+3.0)
rakennusrungon keskelle ja asunnot nousevat pi-
hakannen tasosta (+8.0). Suurin osa rakennuksen
kattopinnoista tehdään viherkatoiksi ja varuste-
taan aurinkokeräimin.

Suunnitelman korttelirakenne tukeutuu alueen
hallitsevaan koordinaatistoon ja pohjautuu luvus-
sa 2.2 esiteltyyn korttelitutkielmaan (Arkkitehtuu-
ritoimisto B&M, 2016).

Asuinkortteli muodostaa kaupunkikuvallisesti
merkittävälle paikalle uuden, eheän rantajulkisi-
vun yhdessä muun alueelle suunnitellun rakenta-
misen kanssa.

SUUNNITELMAN ASUINKORTTELIN RAKENNUKSET YLÄVIISTOSTA
SILTAVUORENSALMELTA PÄIN NÄHTYNÄ.

RAKEISUUSKARTTA 1:5000

SUUNNITELMA

KAVALUONNOKSEN MUKAISET
UUDET KORTTELIT

NYKYINEN RAKENNUSKANTA

SUUNNITTEILLA / RAKENTEILLA
OLEVA MUU RAKENNUSKANTA

ALUEJULKISIVUKAAVIO ETELÄÄN

5.2 KORTTELIPERIAATE

ULKOTILAT

Korttelin sisäpihaksi muodostuu kolme puolijulkista ulko- ja oleskelutilaa, jotka jakautuvat julkisuuden ja yksityisyyden suhteen luonteeltaan erilaisiin osiin. Korttelipihat yhdistyvät pihakannen tasossa toisiinsa rakennusmassan ali kulkevan kävely-yhteyden välityksellä.

Kortteliin on suunniteltu kolme kattopuutarhaa, jotka toimivat pääasiassa asukkaiden yksityisenä oleskelu- ja virkistystilana.

Katutasossa rakennuksia ympäröi julkinen ja aktiivinen kaupunkitila, johon pihakansi yhdistyy porrasyhteyksin korttelin pohjois- ja eteläpuolelta.

Pohjoispuolelle muodostuu uusien asuinrakennusten ja Opetushallituksen virastotalon rajaama urbaani katutila ja länsipuolelle suojaisa oleskeluaukio, jota katutasossa rajaavat asuinkorttelin podestiosassa ja hotellin katutasokerroksessa sijaitsevat liike- ja ravintolatilat. Etelässä aukio jatkuu rannan oleskeluportaille ja kelluvalle laiturille ja edelleen avoimelle rantapromenadille.

TILALLISUUS JA NÄKYMÄT

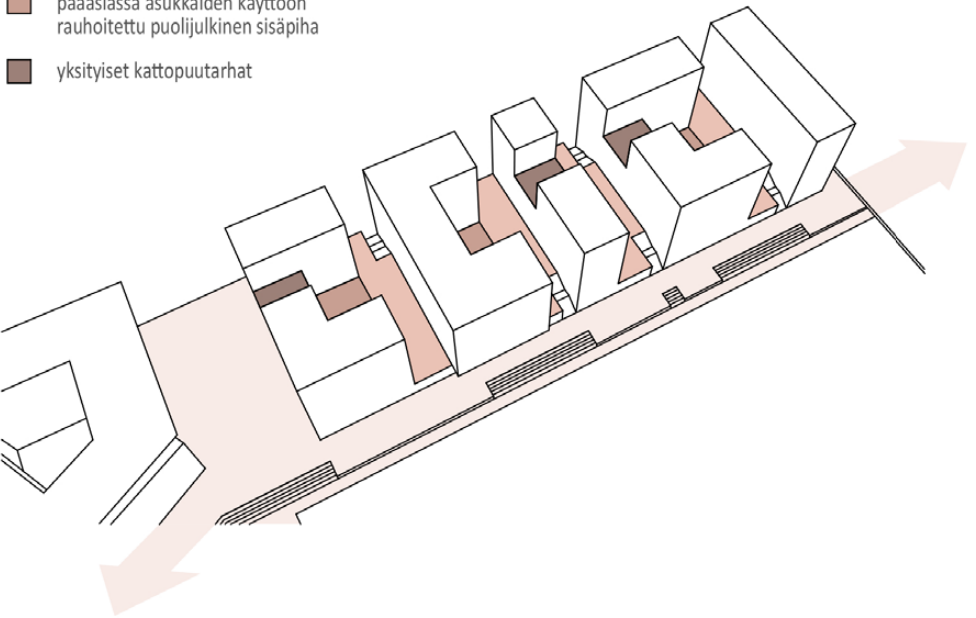
Puoliavoimen korttelin rakennusmassa on aukotettu siten, että pohjoispuolella kulkevalta Hakaniemenranta-nimiseltä kadulta säilyy näköyhteys merelle. Massoittelu ja näkymät kadun ja pihakannen tasossa rohkaisevat myös ohikulkijaa käyttämään korttelin keskiosalla läpi kulkevaa porrasyhteyttä. Yhtenä suunnittelun tavoitteena on ollut myös luonteeltaan rauhallisteman sisäpihojen suojaisuus.

Kahdeksankerroksisten rakennusten keskiosalla on kolme viisikerroksista osaa. Tämän myötä muodostuu mielenkiintoisia korttelin sisäisiä näkymiä ja sisäpihoille lisää valoisuutta.

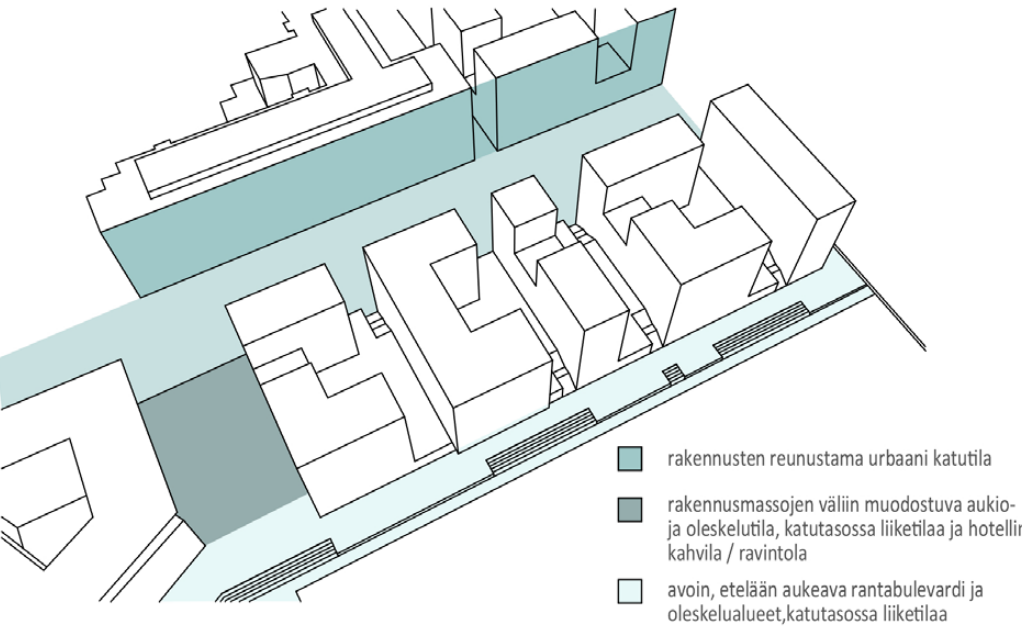
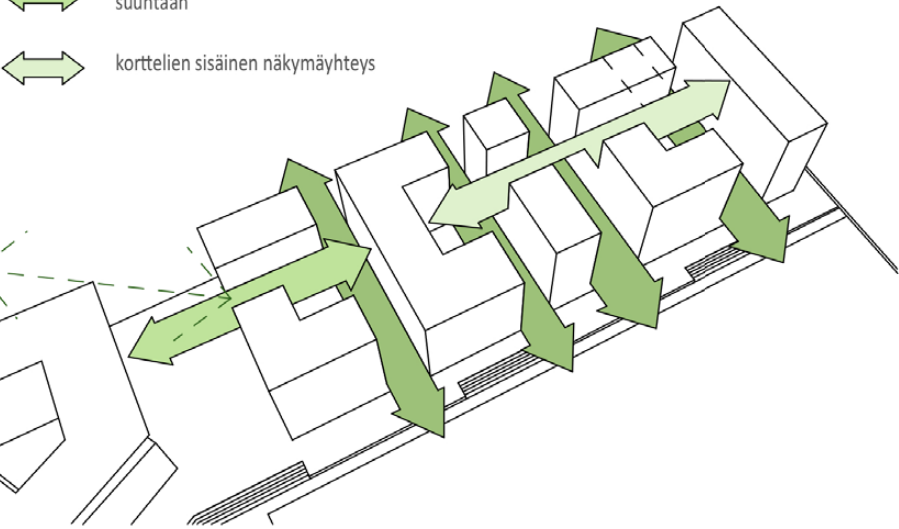
Vaikka kortteli on puoliavoin, muodostaa se eheän ja yhtenäisen oloisen rantajulkisivun kaupunkikuvallisesti merkittävälle paikalle.

Näkymät asunnoista merelle on pyritty maksimoimaan. Suurimmalla osalla etelään avautuvista asunnoista on suora merinäköala. Länteen avautuvista asunnoista on parvekkeiden kautta epäsuora merinäköala.

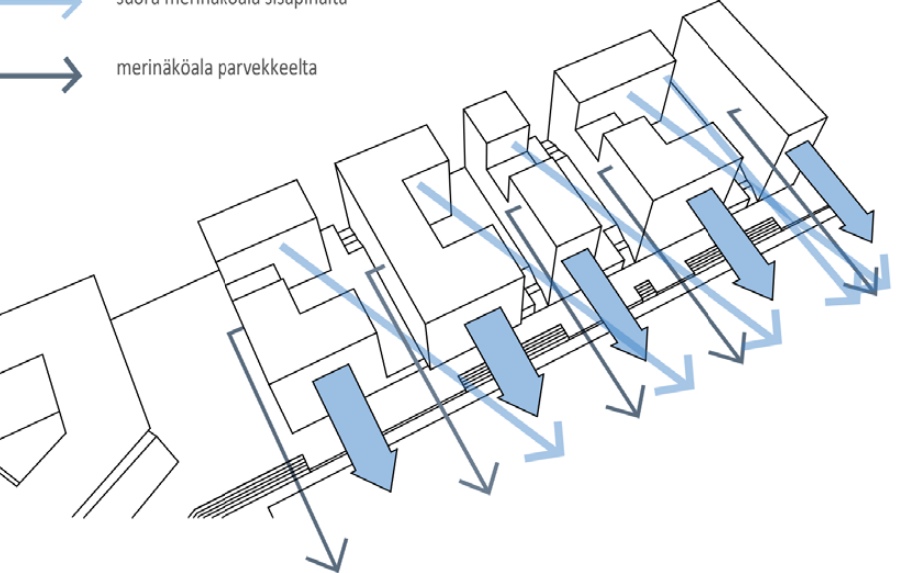
- julkinen ulko- ja oleskelutila
- puolijulkinen ulko- ja oleskelutila
- pääasiassa asukkaiden käyttöön rauhoitettu puolijulkinen sisäpiha
- yksityiset kattopuutarhat

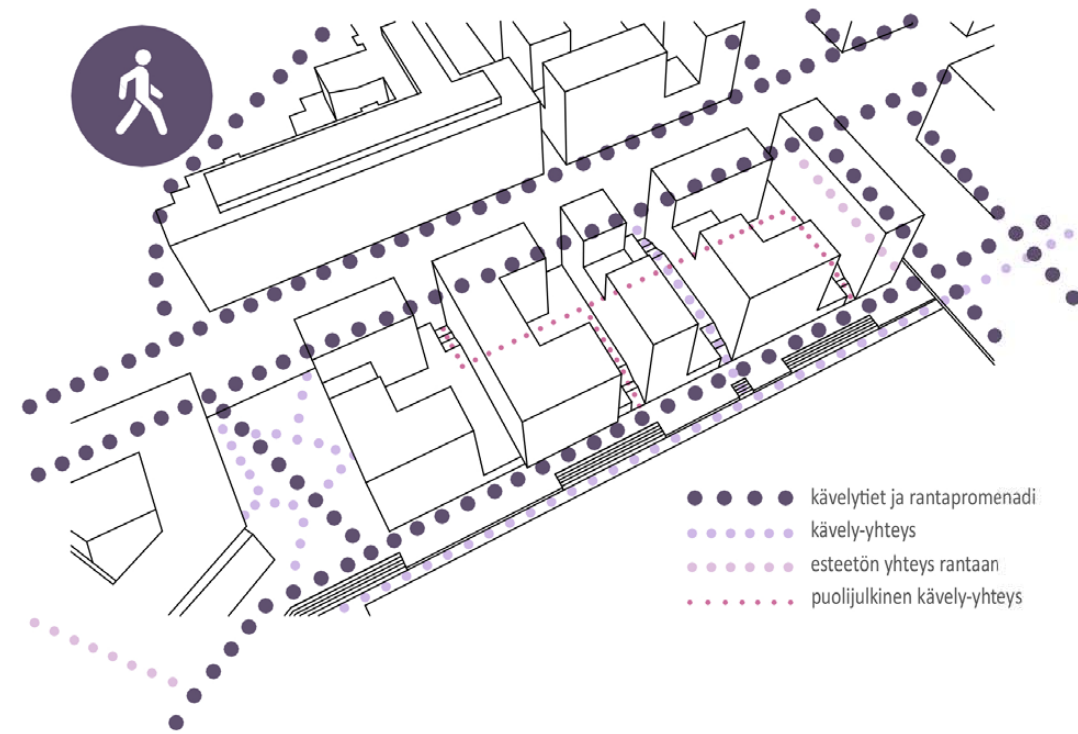
- korttelin läpäisevät näköyhteydet
- näköyhteys korttelipihalta hotellin suuntaan
- korttelin sisäinen näköyhteys
- näköyhteys torin suuntaan

- suora merinäköala
- suora merinäköala sisäpihalla
- merinäköala parvekkeelta

5.3 LIIKENNEJÄRJESTELYT

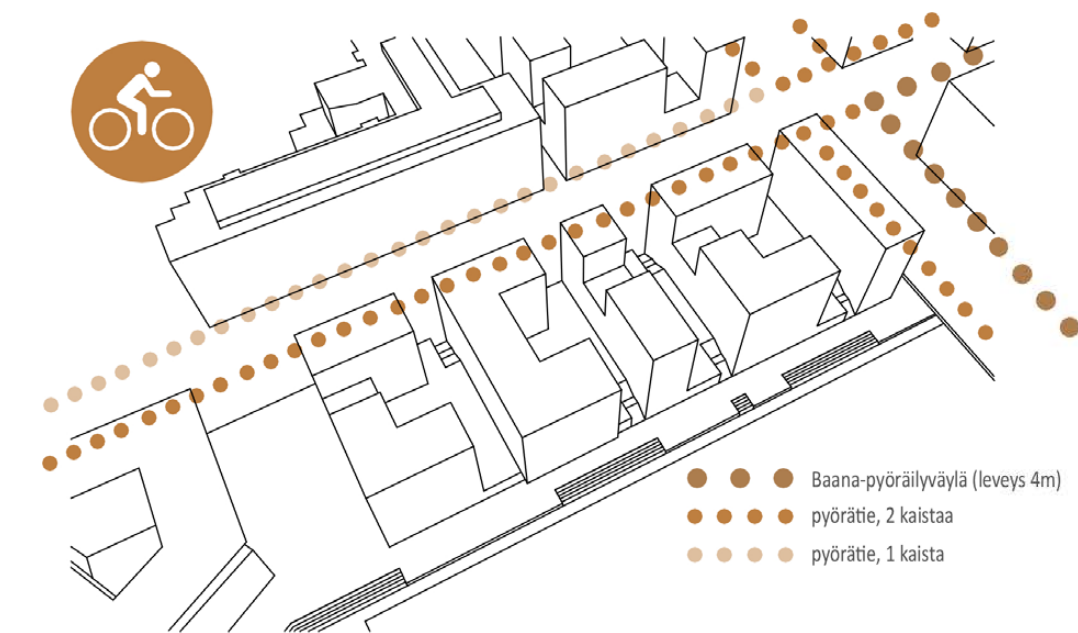
KÄVELTÄVYYS

Nykyinen kävelytieverkosto täydentyy eriluonteisilla jalankulkuväylillä.

Kevyen liikenteen väylien lisäksi muodostuu rantapromenadi, joka kulkee kahdessa eri tasossa.

Täysin portaattomat yhteydet rantaan on järjestetty hotellirakennuksen torin puoleiselle rannan osalle sekä sillan läheisyyteen.

Korttelin keskiosalle, kadun ja rantapromenadin välille muodostuu pihakannen kautta kulkeva yhteys. Luonteeltaan puolijulkinen kävelyreitti kulkee korttelipihojen läpi pihakannen tasossa.

PYÖRÄTIET

Hakaniemenranta-katua pitkin kulkee pyöräkaistat molemmin puolin. Asuinkorttelin koillisnurkalta pääsee liittymään kaupungin pyöräilyn pääväylälle, *baanalle*.

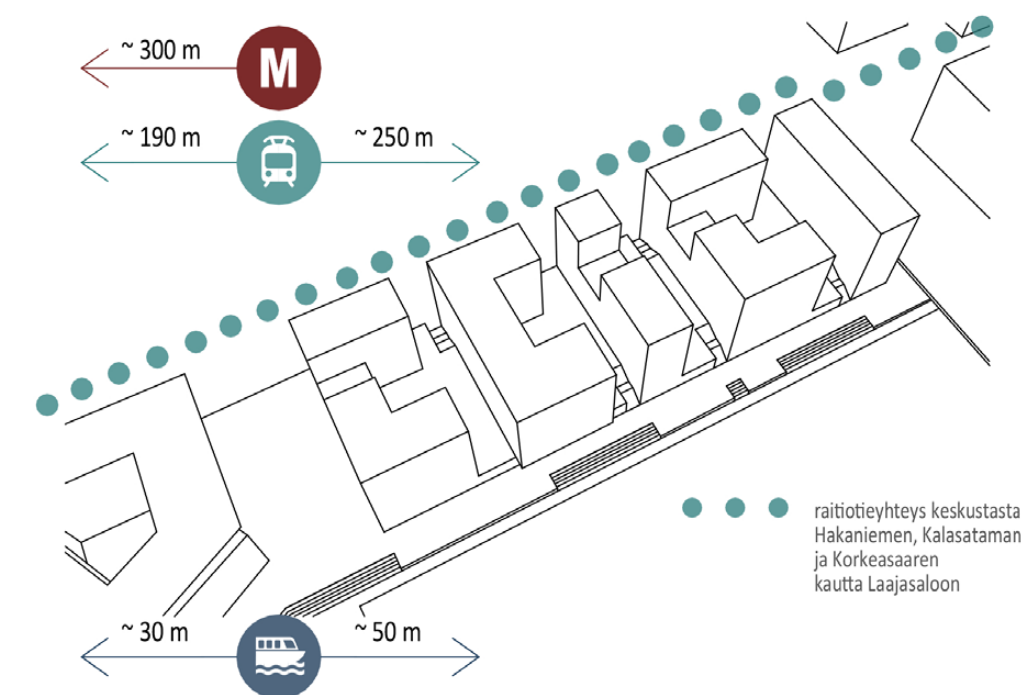
AJONEUVOLIIKENNE

Vilkkain ajoneuvoliikenteen väylä kulkee korttelin itäpuolella Hakaniemensiltää pitkin keskustan suuntaan ja Sörnäisten rantatietelle.

Korttelin pohjoispuolella kulkeva ajoväylä muodostuu torin ja rannan korostetun kävely-yhteyden myötä luonteeltaan hidasliikennekatumaiseksi. Itäpuolella ajoyhteys ei jatku Merihaan suuntaan.

Ajo pihakannen alaiseen asukaspysäköintiin on järjestetty korttelin katutasen lounaisosaan. Järjestelyn myötä asuinkorttelin ja suunnitellun hotellirakennuksen välille muodostuva aukio saadaan rauhoitettua täysin oleskelua, katutasen liiketilojen terasseja ja kävelyä varten.

Hakaniemenkadulle on osoitettu mahdollisuus kadunvarsipysäköintiin (vieraspysäköinti).

JULKINEN LIIKENNE

Uusi raitiotieyhteys kulkee korttelin pohjoispuolella. Sen Hakaniementorin pysäkki sijaitsee noin 190 metrin päässä ja Merihaan pysäkki noin 250 metrin päässä asuinkorttelilta.

Pohjoispuolella kulkee myös linja-autoliikenne, jonka pysäkit niin ikään sijaitsevat korttelin läheisyydessä.

Hakaniemen metroasemalle on noin 300 metrin kävelymatka. Lisäksi suunnittelussa on varauduttu vesireittiliikenteen lisäämiseen.

5.4 ASUNTOJEN JA MUIDEN TILOJEN SIOITTUMINEN

1. KERROS, KATUTASO

Pihakannen alla, rakennusrungon keskellä on tilat asukaspy-säköinnille mistä on porrashuoneiden kautta yhteys ylempiin kerroksiin. Kaikki porrashuoneet ovat läpikuljettavia.

Irtaimisto-, ulkoiluväline- ja lastenvaunuvarastot sijaitsevat kadun puolella, pohjoisella ja itäisellä rakennuksen osalla. Varastojen yhteydessä on myös taloyhtiöiden jätehuoneet, tekniset tilat sekä väestönsuojat.

Liikehuoneistot sijaitsevat katutasossa etelän ja lännen puoleisella osalla. Liiketilat varustetaan siten, että niiden käyttö on mahdollista myös ravintola- ja kahvilatiloina. Liiketilojen huolto tapahtuu pihakannen alla sijaitsevan pysäköintitilan kautta.

2. KERROS, PIAKANSI

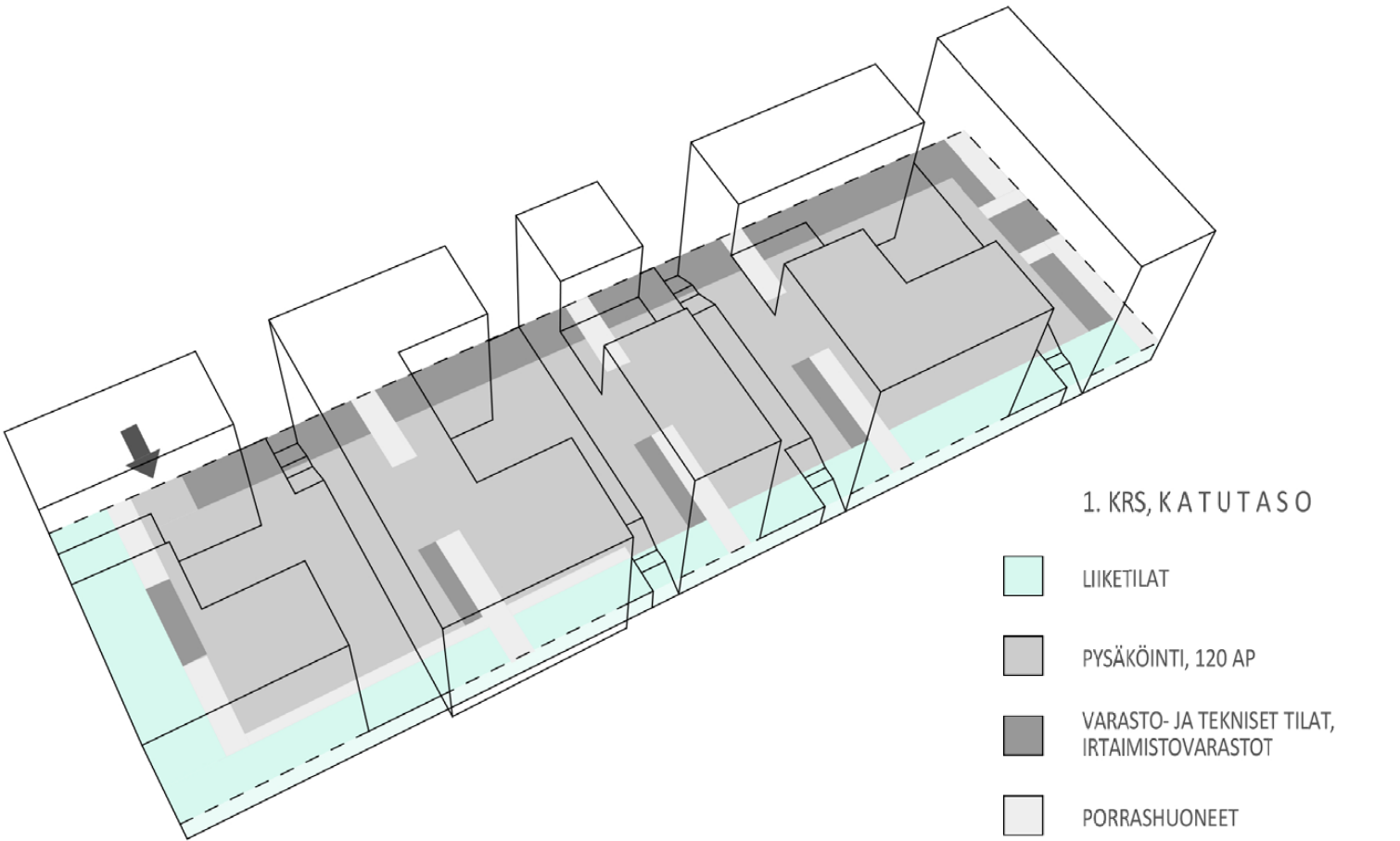
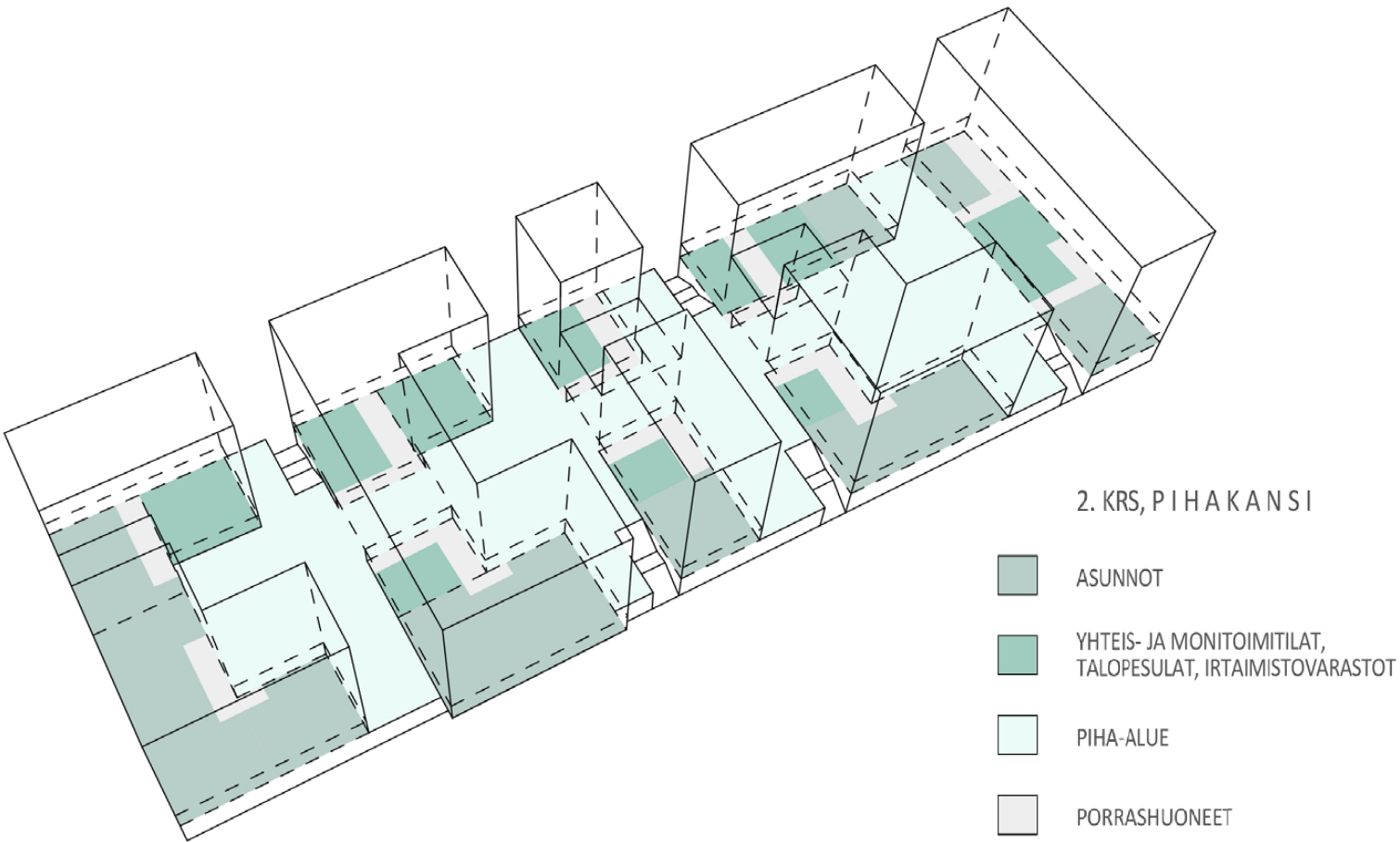
Pihakannen asunnot avautuvat kadulle ja merelle päin, etelän ja lännen suuntaan. Porrashuoneiden yhteydessä on teknistä tilaa, aputiloja ja asukkaiden irtaimistovarastoja.

Talopesuloiden ja pyykinkuivaushuoneiden lisäksi pihakannen tasossa on asukkaiden yhteis-, harraste- ja työtiloina toimivia monitoimitiloja, jotka ovat mitoitettu yhteiskäyttöisiksi Haka-niemensillan itäpuolelle rakentuvan asuinkorttelin kanssa.

Porrashuoneiden lisäksi suoraan pihalle avautuvat monitoimi-tilat ovat tarvittaessa muunneltavissa esimerkiksi pienyrittä-jille vuokrattaviksi toimistotiloiksi tai townhouse- tyyppisiksi asunnoiksi.

Pihakannen tasossa toisiinsa yhdistyvät pihan eriluonteiset alueet jäsennellään pintamateriaalein, istutuksin, oleske-lu-kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisiksi yhteisiksi ulkoti-loiksi. Korttelin keskiosalle sijoitetaan luonteeltaan julkisempi leikki- ja oleskelutila.

Pihan tason porrashuoneet ovat läpikuljettavia.

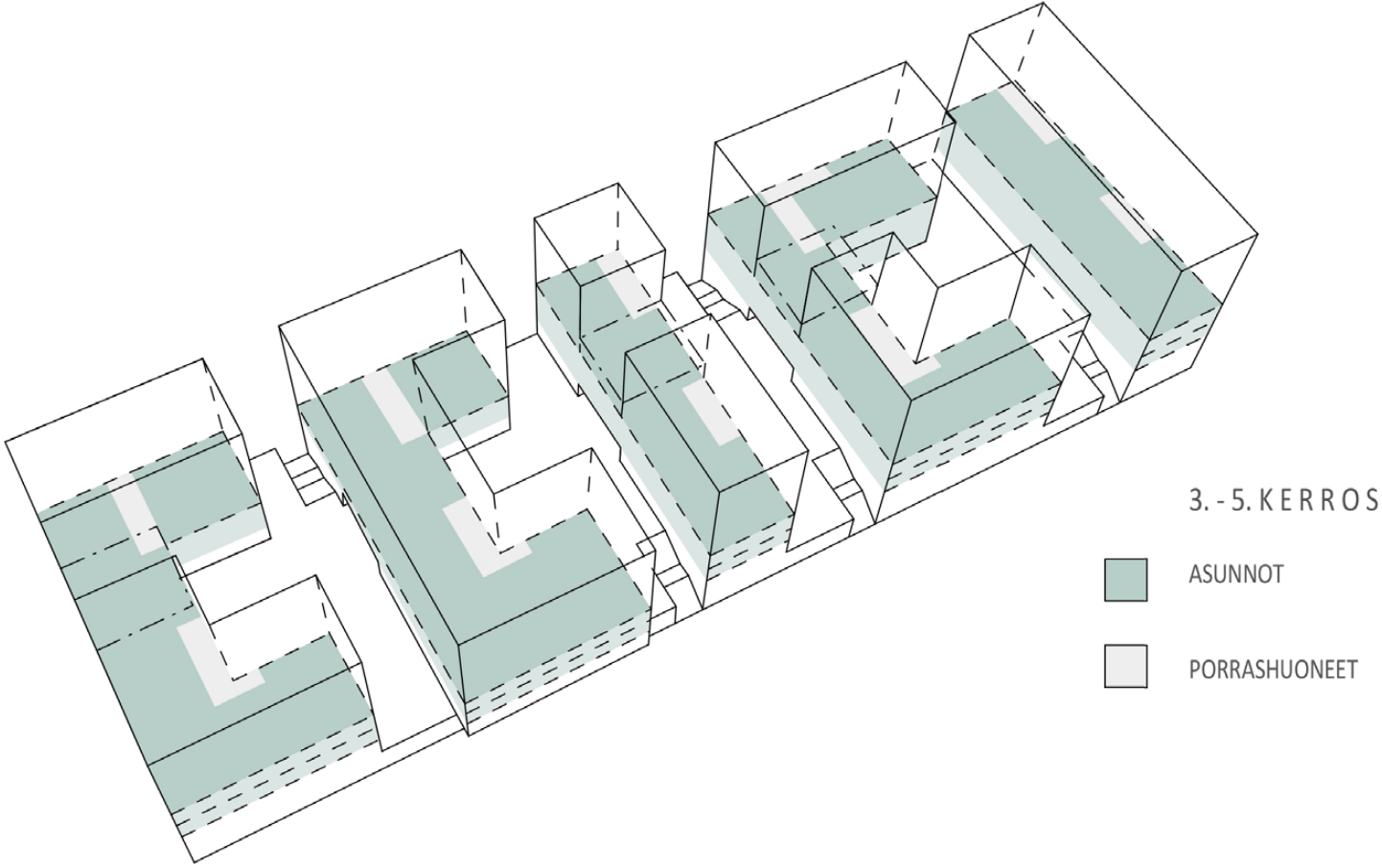
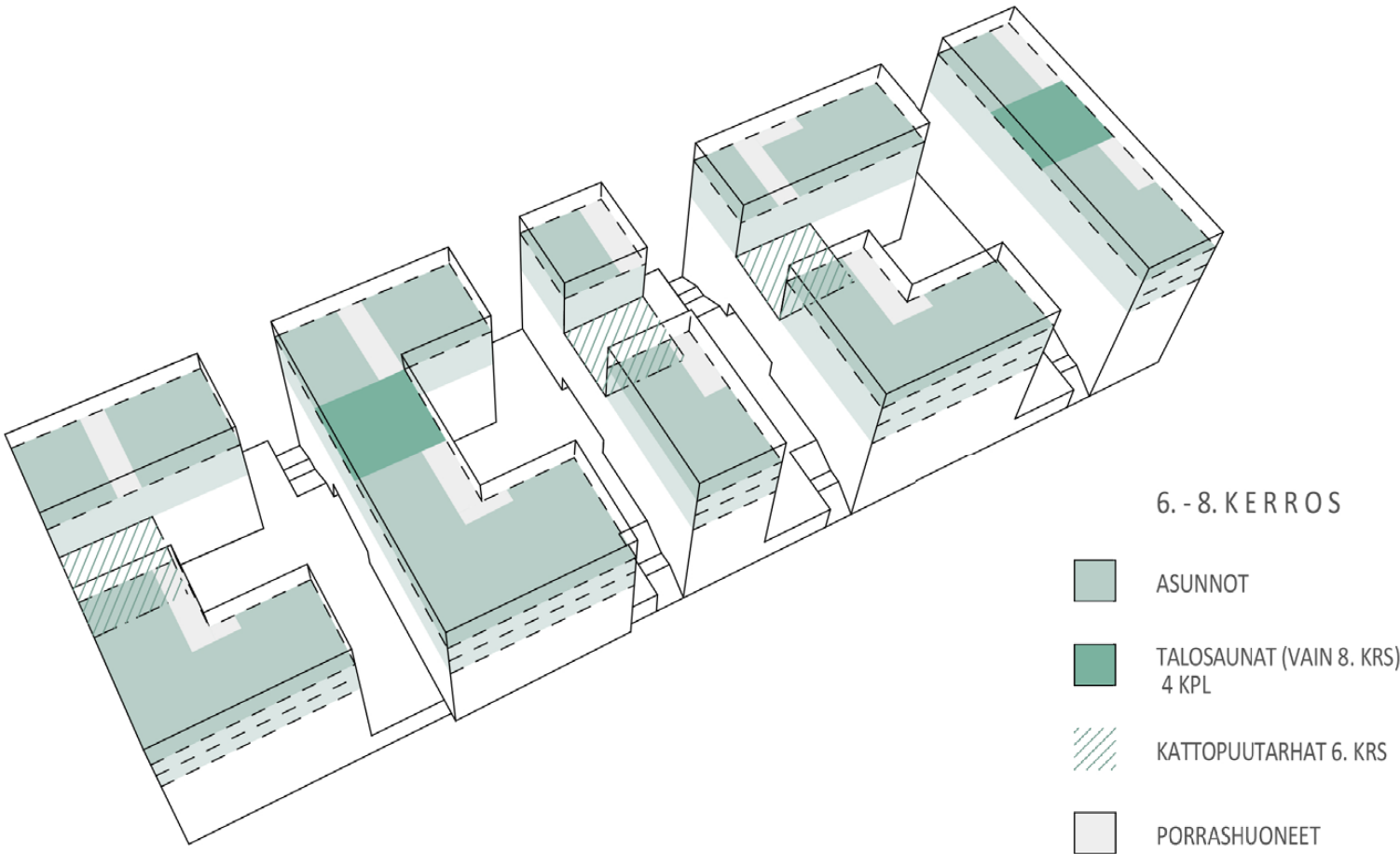
6. -8. KERROS

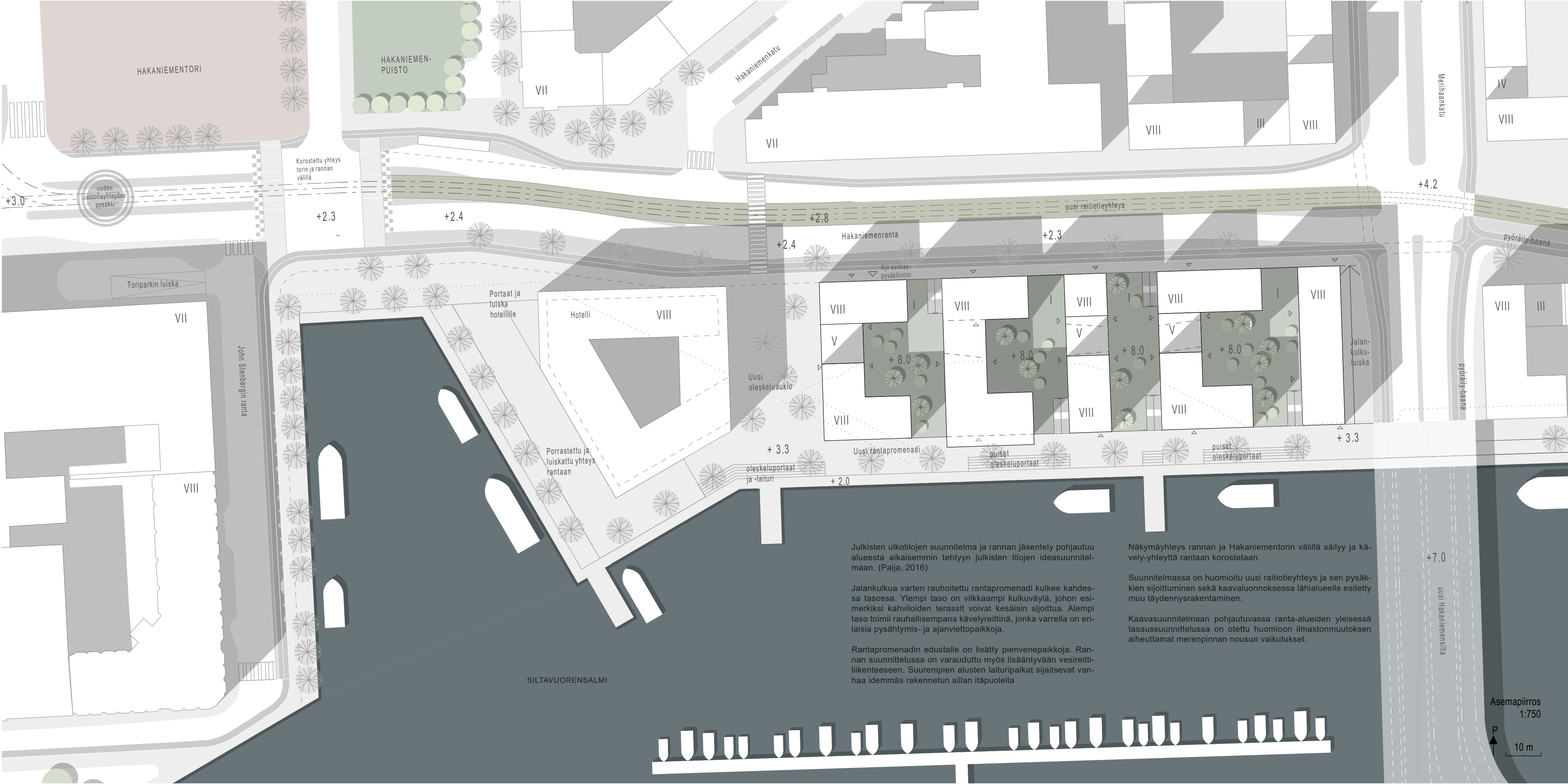
Kuudennessa kerroksessa korttelin keskiosalla on kolme katopuutarhaa. Puutarhat ovat ensisijaisesti tarkoitettu yksityisiksi, asukkaiden oleskelua ja esimerkiksi laatikkoviljelyä varten. Ne voidaan kuitenkin muuttaa myös vaikkapa katutasossa sijaitsevan ravintolan kattoterassiksi.

Talosaunatilat sijaitsevat kahdeksannessa kerroksessa; kaksi korttelin keskiosalla ja kaksi itäpäädyssä. Kuhunkin saunatilaaan on liitetty keittiö-/ruokailutila, jotka mahdollistavat tilojen käytön myös vuokrattavina juhla-/kokous-/saunatiloina.

3. - 5. KERROS

Kolmas, neljäs ja viides kerros ovat keskenään samankaltaisia peruserroksia. Asuntojen pääavautumissuunnat ovat joko etelään tai länteen .

Julkisten ulkotilojen suunnitelma ja rannan jäsentely pohjautuu alueesta aikaisemmin tehtyyn julkisten tilojen ideasuunnitelmaan. (Paija, 2016)

Jalankulkua varten rauhoitettu rantapromenadi kulkee kahdessa tasossa. Ylempi taso on vilkkaampi kulkuväylä, johon esimerkiksi kahviloiden terassit voivat kesäisin sijoittua. Alempi taso toimii rauhallisempaan kävelyreitteinä, jonka varrella on erilaisia pysähtymis- ja ajanviettopaikkoja.

Rantapromenadin edustalle on lisätty pienvenepaikkoja. Rannan suunnittelussa on varauduttu myös lisääntyvään vesireitti-liikenteeseen. Suurempien alusten laituripaikat sijaitsevat vanhaa idemmäs rakennetun sillan itäpuolella

Näkymäyhteys rannan ja Hakaniementorin välillä säilyy ja kävely-yhteyttä rantaan korostetaan.

Suunnitelmassa on huomioitu uusi raitiotieyhteys ja sen pysäkkien sijoittuminen sekä kaavaluonnoksessa lähialueelle esitetty muu täydennysrakentaminen.

Kaavasuunnitelmaan pohjautuvassa ranta-alueiden yleisessä tasaussuunnittelussa on otettu huomioon ilmastomuutoksen aiheuttamat merenpinnan nousun vaikutukset.

Asemapiirros
1:750

P
10 m

SUUNNITELMAN ASUINKERROSTALOKORTTELI HOTELLIRAKENNUKSEN
EDUSTALLA SIJAITSEVILTA OLESKELUPORTAILTA NÄHTYNÄ.

5.5 RAKENNUSTEN ULKOASU

ASUINKORTTELIN JULKISIVUKAAVIO ETELÄÄN, 1:300.

KATUJULKISIVUT

Rakennusten julkisivut ovat kaavaluonnoksen määräysten mukaisesti muurauksen päälle tehtyä rappausta. Podestiosa on sävyltään tummempaa, millä saadaan jäsennettyä rakennusten korkeuden tuntua ja korostettua liiketilojen sijaintia.

Parvekkeet ovat pääosin sisäänvedettyjä ja lasitettuja. Länteen avautuvat parvekkeet on tehty osittain ulokkeellisina, mikä mahdollistaa asuntojen merinäköalan parvekkeiden kautta.

Eteläinen julkisivu on osa uutta, yhtenäistä rantajulkisivua yhdessä muun suunnitellun rakennuskannan kanssa.

Yhtenäisyyden tuntua lisää eteläisen julkisivun suuri lasipinta-alan määrä, joka heijastelee edessä aukeavaa merta ja peilikuvia Siltavuorensalmelta.

Vaihteleva julkisivujen aukotus ja parvekkeiden sijoittelu tuo materiaaleiltaan muutoin yhtenäiseen julkisivurivistöön elävyyttä ja vaihtelua. Pohjoisen ja idän puoleiset julkisivut ovat aukotukseltaan umpinaisempia. Ikkunoiden ulkoprofiilit ovat mustaksi maalattua alumiinia ja parveke- ja kaidelasitusten detajiiikka on pyritty toteuttamaan mahdollisimman aineettoman oloisena.

RAKENNEPERIAATTEET

Julkisivuissa ja sen rakenneosissa kiinnitetään erityistä huomiota meren läheisyyden aiheuttaman kosteus- ja tuulirasituksen hoitamiseen.

Rakennusten rakenteellisina ratkaisuuina käytetään perinteisten paikallavalu- ja elementtitekniikan pohjalta kehitettyjä rakennerratkaisuja. Merellisessä kaupunkiympäristössä sijaitsevan rakennuskokonaisuuden lämpö- ja ääneneristävyyden suunnittelussa tulee kiinnittää huomioita siihen, että vähintään nykymääräykset täyttyvät.

Julkisivumateriaalit:

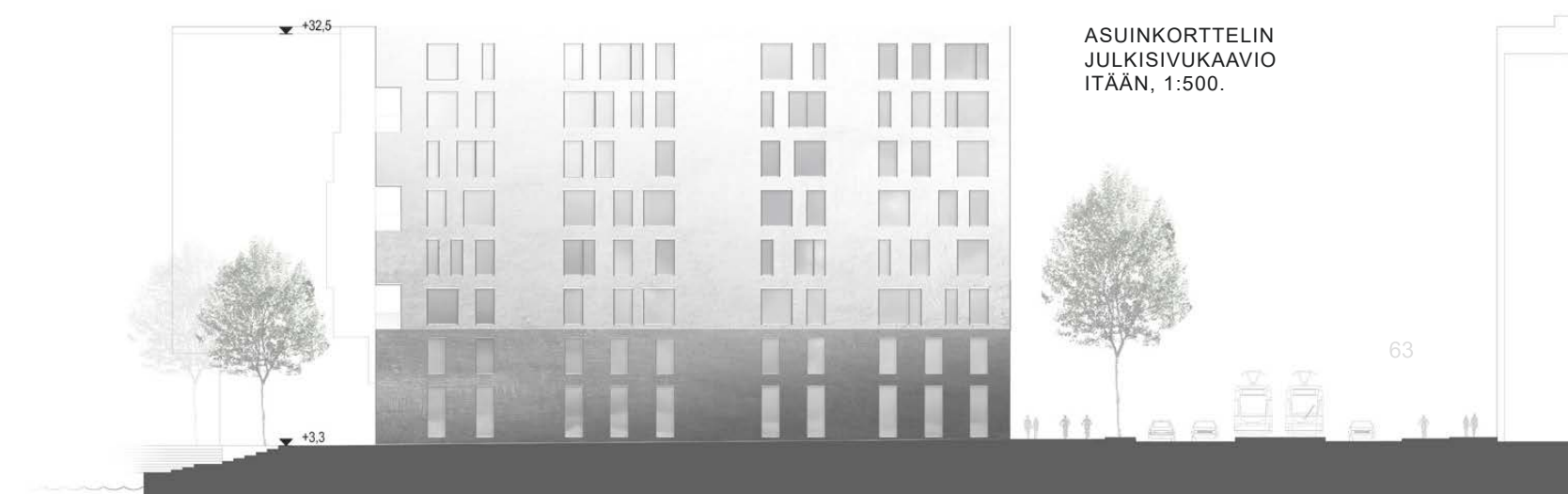
1. Rappaus, valkoinen	4. Rappaus, tummanharmaa
2. Rappaus, vaaleanharmaa	5. Alumiini, maalattu musta
3. Lasi	

ASUINKORTTELIN JULKISIVUKAAVIO POHJOISEEN, 1:300.

ASUINKORTTELIN
JULKISIVUKAAVIO
LÄNTEEN, 1:500.

ASUINKORTTELIN
JULKISIVUKAAVIO
ITÄÄN, 1:500.

5.6 KERROSPOHJAKAAVIOT

SUUNNITELMAN LAAJUUSTIEDOT

Kerrosalat		
Asunnot		18 000 k-m ²
Liiketilat		1600 k-m ²
Katutason varasto-,huolto- ja tekniset tilat		778 k-m ²
Pihakannen varasto-,huolto- ja tekniset tilat		409 k-m ²
Autopaikat/asunnot		120 ap (1/150 k-m ²)
(Pihakannen alainen pysäköintitila		362 k-m ²)
Huoneistoalat		
Asunnot (ilman parvekkeita)		13 348 htm ²
Yhteistilat		
Monitoimi- ja kerhotilat		272 htm ²
Talopesula- ja aputilat		115 htm ²
Saunatilat		152 htm ²
Asuntojakauma		
		Keskimääräinen huoneistoala
1H+K	52 kpl	32.0 htm ²
1-2H+K	14 kpl	35.0 htm ²
2H+K	70 kpl	52.0 htm ²
2-3H+K	56 kpl	65.5 htm ²
3-4H+K	30 kpl	80.0 htm ²
4-5H+K+S	5 kpl	105 htm ²
5-6H+K+S	12 kpl	115 htm ²

Asuinkorttelin tehokkuus: ek = 2,40.

1. kerros / katutaso

KAAVIOTASOINEN KOKO KORTTELIN KERROSPOHJA, 1.KERROS / KATUTASO 1:500

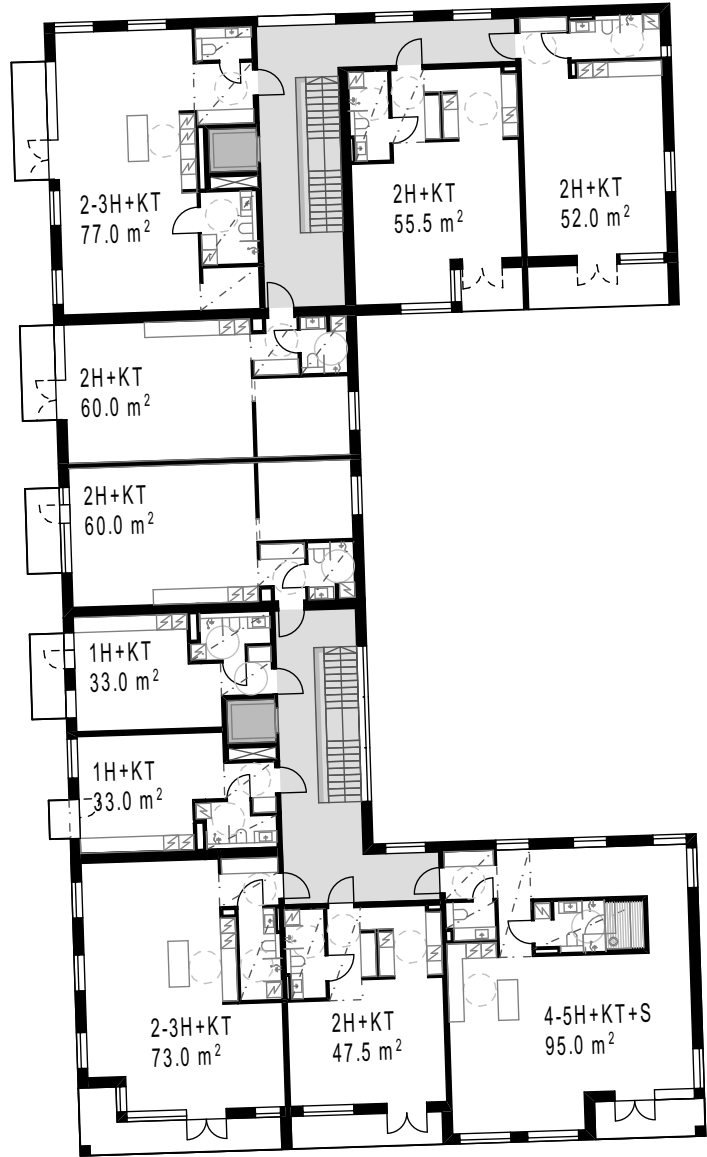
2. kerros / pihakansi

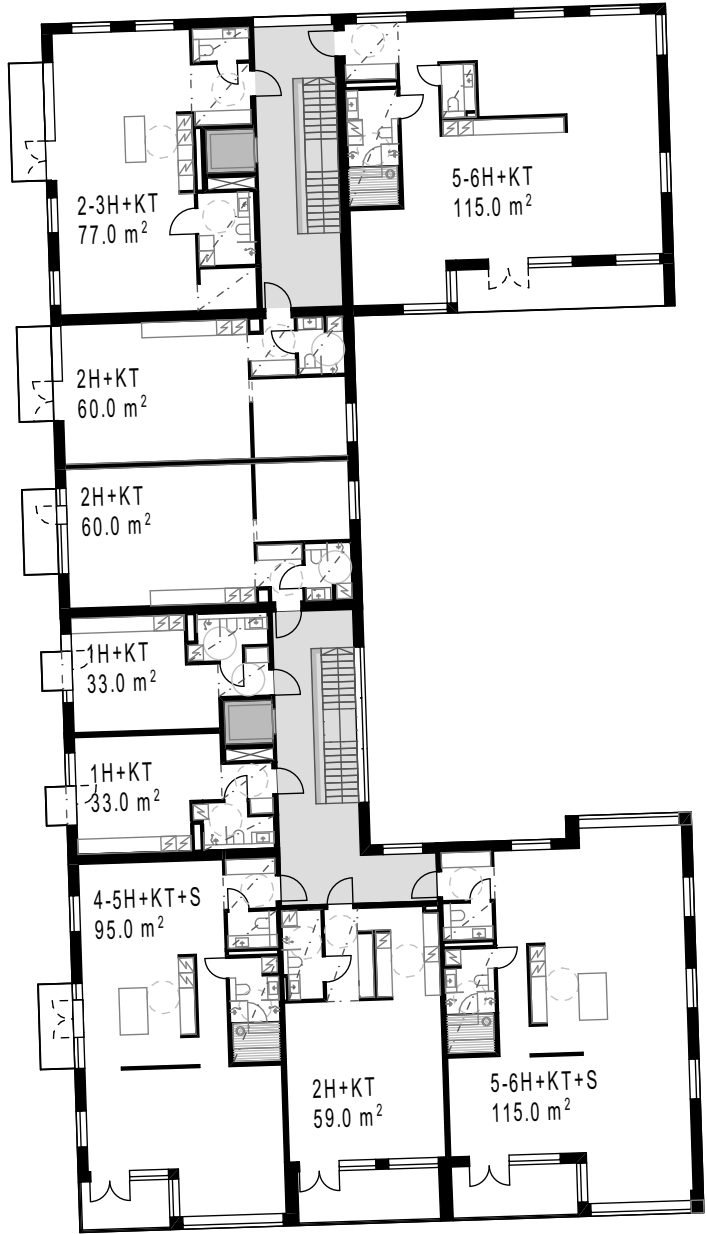
KAAVIOTASOINEN KOKO KORTTELIN KERROSPOHJA, 2.KERROS / PIHAKANSI 1:300

Peruskerros

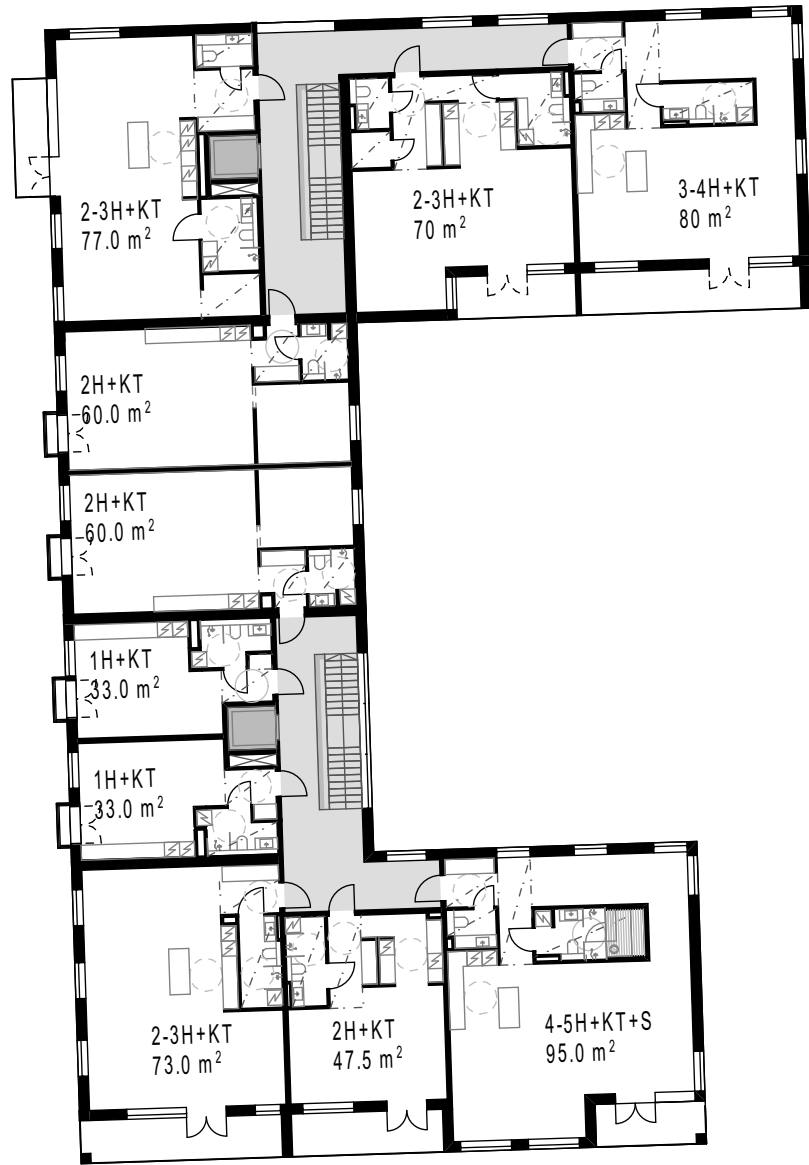
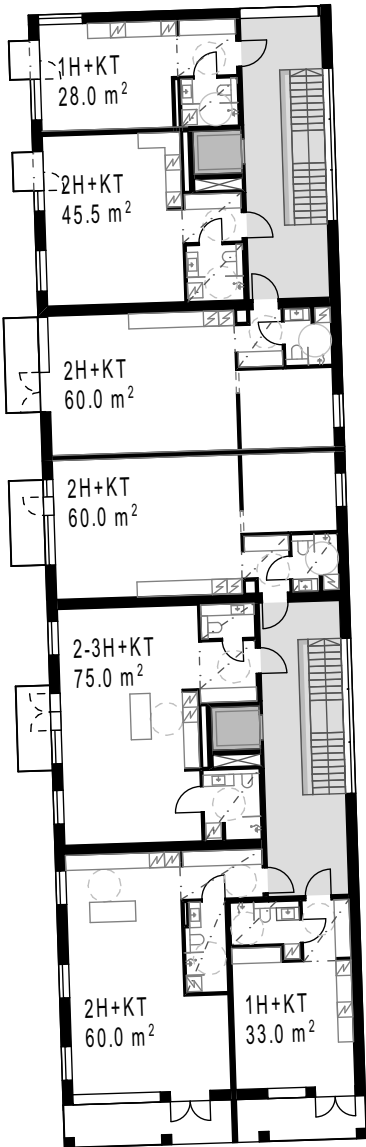
B-B

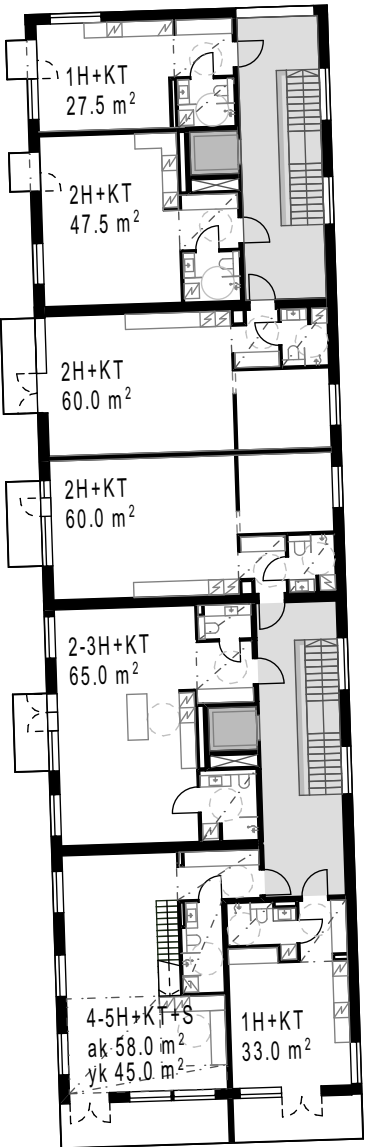
A-A

A-A

B-B

P

KAAVIOTASOINEN KOKO KORTTELIN KERROSPOHJA, PERUSKERROS 1:300

Julkisivumateriaalit:

1. Rappaus, valkoinen	4. Rappaus, tummanharmaa	7. Rappaus, keltaisenruskeaan taittava
2. Rappaus, vaaleanharmaa	5. Alumiini, maalattu musta	8. Kiiltäväksi ja valoa heijastavaksi käsitelty musta alumiini
3. Lasi	6. Rappaus, vaalea, taitettu oranssi	

LEIKKAUS B-B JA SISÄPIHAJULKISIVUT, 1:300

PIHA-ALUEET JA JULKISIVUT

Pihakannen taso toimii asukkaiden oleskelu- ja kohtaamispaikkana. Pihakannen keskiosalle on osoitettu asukkaiden ja kaupunkilaisten yhteinen, luonteeltaan julkisempi rantaan avautuva leikki- ja oleskelualue.

Leikkauksessa B-B näkyy kuudennen kerroksen viherkatto-puutarhojen ja ylimmän kerroksen talosaunojen sijoittuminen. Myös pihakannen tasossa rakennusten ali kulkeva kävely-yhteys on havainnollistettu leikkauspiirroksissa. Pihan pintamateriaalit, oleskelu-kalusteet, istutukset ja valaistus tuovat paitsi viihtyisyyttä, jäsentävät myös yksityisen ja julkisen rajaa.

Sisäpihan julkisivumateriaalina on katujulkisivujen tapaan muurauksen päälle tehty rappaus. Katujulkisivuista poiketen osa sisäpihajulkisivuista on lämpimän sävyisiä. Tämä tuo sisäpihoille lisää kodikkuuden tuntua ja hillittyjä värinpilkahduksia myös väriykseltään neutraaleimpiin kadun puolen näkymiin.

LEIKKAUS A-A JA SISÄPIHAJULKISIVUT, 1:300

HAVAINNEKUVA LÄNTEEN AVAUTUVAN ASUNNON PARVEKKEELTA MERELLE PÄIN NÄHTYNÄ.

5.7 ASUNTOKONSEPTIT

Elinvoimaisessa urbaanissa asuinkorttelissa on asukkaita eri ikäryhmistä, taustoista ja tulotasoista. Suunnitelmassa kooltaan ja tyypiltään erilaiset asunnot on sijoitettu rakennuksiin sekoitetusti eikä esimerkiksi siten, että tietty rakennuksen osa olisi ainoastaan perheasuntoja tai yhden hengen talouksia varten. Yhtenä suunnittelun päätavoitteena on ollut suunnitella asumisen laatua parantavia ratkaisuja asunnon koosta ja kohderyhmästä riippumatta.

Aikaisemmin tässä luvussa esitettyjen kerrospohjien pohjalta on jatkosuunniteltu kaksitoista eri asuntotyyppiä, jotka on jaettu rakennuksiin sijoittumisensa ja keskenään yhdisteltävyytensä perusteella viiteen eri ryhmään.

Suunnittelussa asunnot on pyritty koostamaan tiloista, joita voidaan verrattain pienin muutoksin muunnella ja yhdistää tai erottaa itsenäisiksi kokonaisuuksiksi. Huomioon on pyritty ottamaan sekä lyhyen että pidemmän aikavälin muutosten periaatteita.

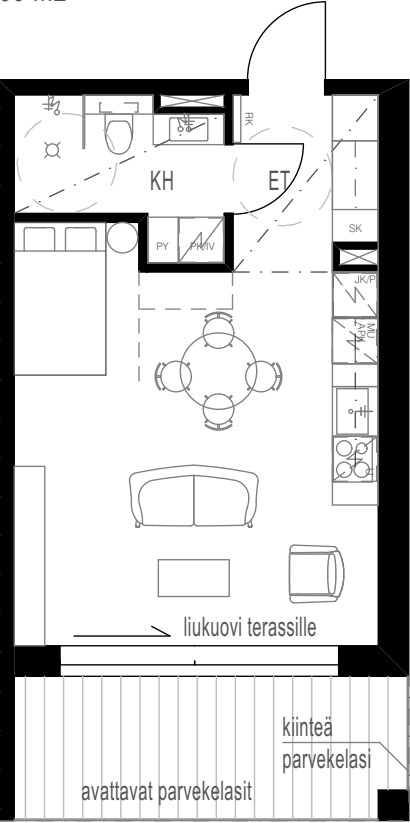
Lyhyemmällä aikavälillä muutokset ovat luonteeltaan pääasiassa valmiiden huonetilojen kytkemistä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi seinien aukottamista ja lisäämistä uudella tavalla ja siten saavutettavia tilojen käytön muutoksia.

Yhtenä näkökulmana on tutkittu sitä, kuinka samalle rakennuksen osalle sijoittuvat eri asuntotyypit mahdollistavat asutukseen muutoksia pidempää muutosten aikaväliä ajatellen.

Jatkosuunnitelluissa asuntopohjissa ulko- ja sisätilojen yhdistäjänä toimivat etelän tai lännen suuntaan avautuvat, viherhuonemaiset lasitetut parvekkeet. Asuntotyyppien keskiönä on yhdistetty tupakeittiön, ruokailun ja oleskelun tila. Kylpyhuoneissa on huomioitu vaatehuollon laitteiden ja kalusteiden sijoittamismahdollisuus. Rakennuksen talopesuloiden myötä pyykinpesukoneen sijoittaminen asuntoon ei ole välttämätöntä ja tilavaraus voidaan ottaa käyttöön myös säilytystilaa varten. Asuntojen suunnittelussa on otettu huomioon esteettömyyden nykymääräykset.

Esimerkkikalustus on esitetty tukemaan tilan mitoituksen hahmoittumista. Kunkin asuntotyypin yhteydessä paikannuskaavio ilmaisee mihin rakennuksen osalle asuntotyyppi tai -tyypit on korttelirakenteessa mahdollista sijoittaa.

1H + KT
33 m²

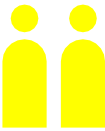
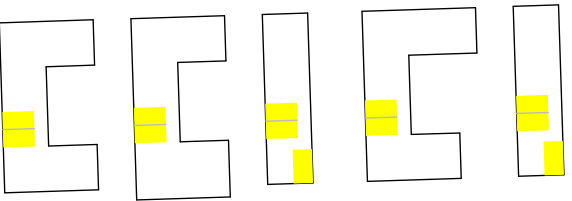
1:100

TYYPPI 1: 1H+KT, 33 m²

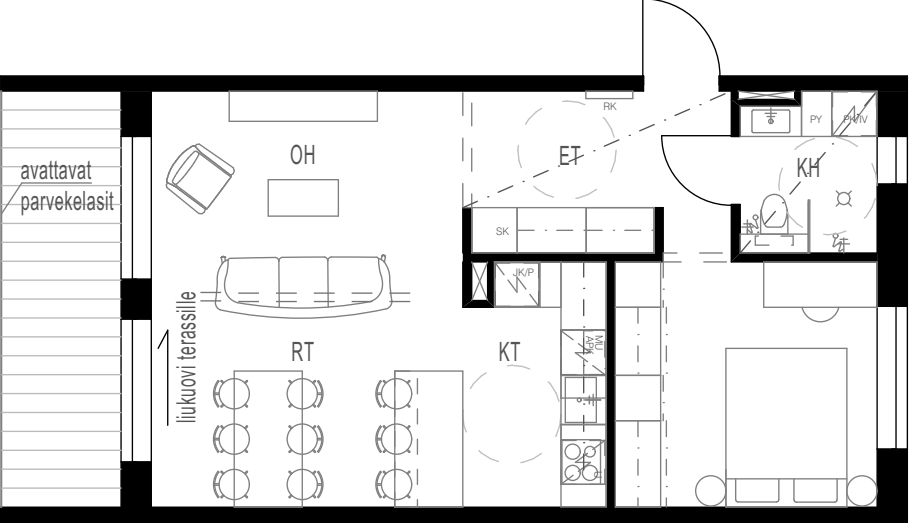
Yksiöön on mahdollista muodostaa alkovi lisäämällä jakoseinä tupakeittiön ja sängyn välille.

Säilytystilaa voidaan tarvittaessa lisätä kylpyhuoneen vastaiselle seinälle, jolloin yksiö taipuu myös pariskunnan kaupunkikodiksi.

Lasitettu terassi tuo tilaan avaruutta ja voi lämpimään vuodenaikaan toimia asunnon ruokailutilana.

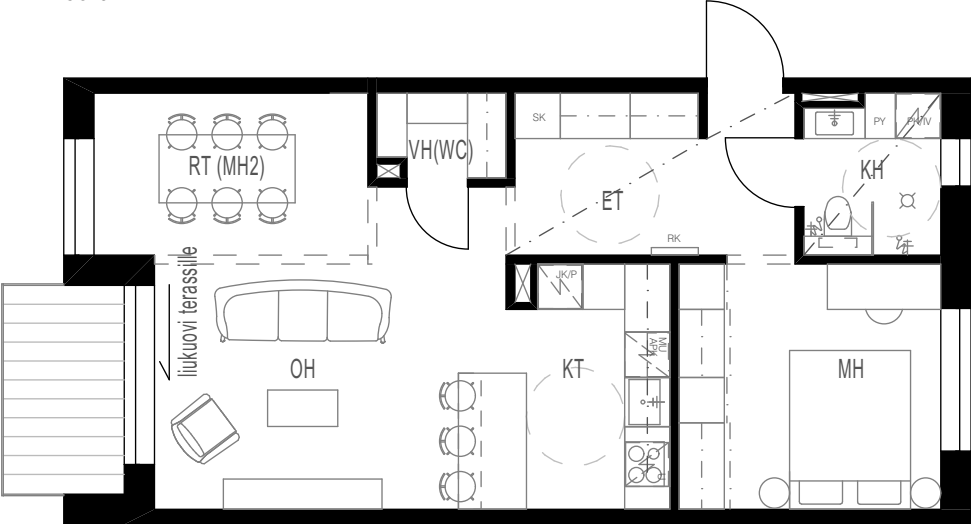

2H+KT
53 m²

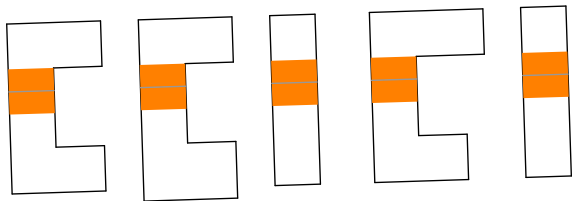

1:100

2-3H+KT
59.0 m²

1:100

TYYPPI 2a:
2H+KT, 53 m²

Kaksio on suunniteltu ensisijaisesti pariskunnan asunnoksi. Olohuoneen ja ruokailutilan välille on mahdollista lisätä väliseinäke, jolloin olohuoneen kalustettavuus monipuolistuu ja toinen puoli rauhoittuu ruokailua varten. Keittiö-saarekkeessa ei ole vesi- tai laiteasennuksia, mikä mahdollistaa sen poistamisen haluttaessa lisätilaa ruokailua varten.

TYYPPI 2b:
2-3H+KT, 59 m²

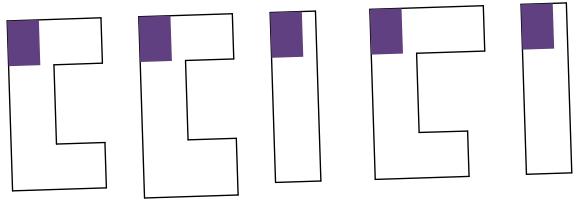
Asuntotyyppiä 2a muilta osin vastaava asunto muuntuu parvekkeen tyyppiä muuttamalla.

Ruokailutilan ja olohuoneen paikkaa on mahdollista vaihtaa keskenään.

Tarvittaessa ruokailutilasta saadaan tehtyä toinen makuuhuone jolloin poistamalla keittiösaareke saadaan paikka ruokaryhmälle keittiössä.

HAVAINNEKUVA TYYPIN 3a ASUNNON RUOKAILU- / OLOHUONE-
TILASTA. KUVASSA MAKUUHUONEEN JA OLOHUONEEN VÄLISEEN
SEINÄÄN ON AVATTU KULKUAUKKO PARVEKKEEN PUOLELLE.

TYYPPI 3b:
1H+KT, 28 m² | 2H+KT, 45.5m²

Lisäämällä asuntojen välinen seinä tyyppin 3a kolmiosta muodostuu yksiö ja kaksio.

Kuten tyyppin 1 asunnossa, yksiöön on mahdollista lisätä jakoseinä tupakeittiön ja sängyn väliin.

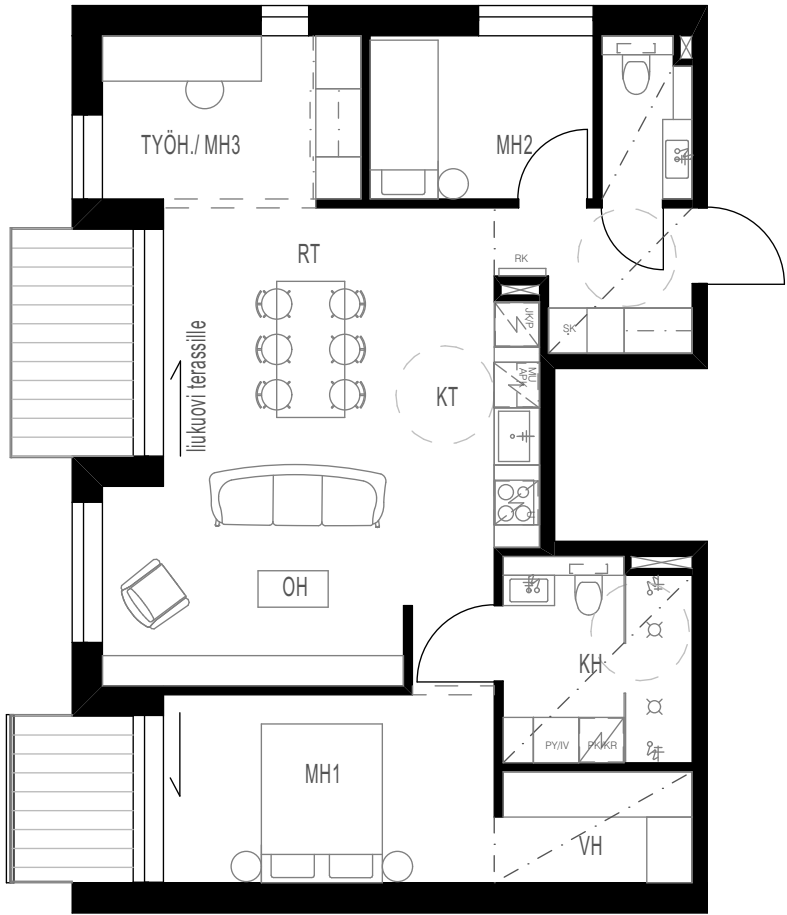
Kaksiossa makuuhuoneen ja olohuoneen välistä seinää aukottamalla olohuone-/ruokailutilaan saadaan lisää avaruutta.

TYYPPI 3c:
1H+KT, 35m² | 1H+KT, 35m²

Samaan runkorakenteeseen kuin tyyppin 3a ja 3b asunnoissa voidaan sijoittaa myös kaksi keskenään saman kokoista asuntoa.

Asunnon tilajakoa voidaan muunnella makuuhuoneen kevyitä väliseiniä poistamalla. Olohuoneen ja tupakeittiön välille on mahdollista lisätä pieni jakoseinä.

3-4H+KT
75.0 m²

1:100

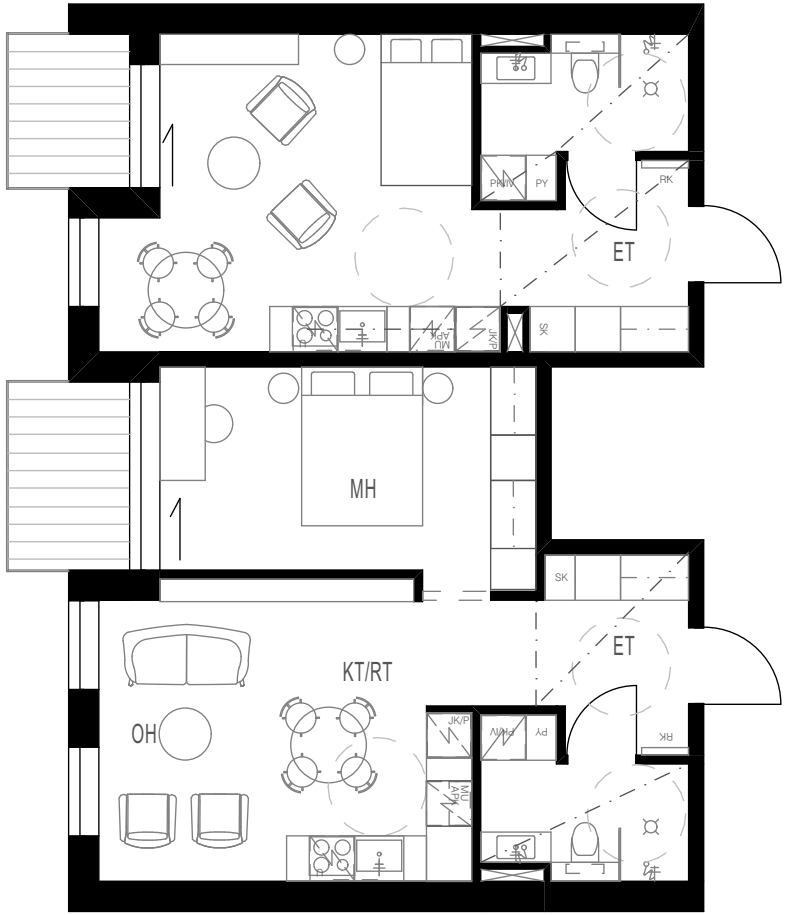

TYYPPI 3a:
3-4H+KT, 75 m²

Asunto soveltuu kolmen ja neljän hengen perhe-
kunnille. Lisäämällä seinä työhuoneeseen saa-
daan kolmas makuuhuone tai vaihtoehtoisesti
työlle rauhoitettu tila esimerkiksi liukuovirakenne
lisäämällä.

Suurimman makuuhuoneen seinää on mahdolli-
sta aukottaa parvekkeen puolella, jolloin asuntoon
saadaan lisää avaruutta ja läpihengittävyyttä.
Keittiön ja ruokailutilan välille voidaan rakentaa
väliseinäke tilanjakajaksi.

1H+KT
28.0 m²

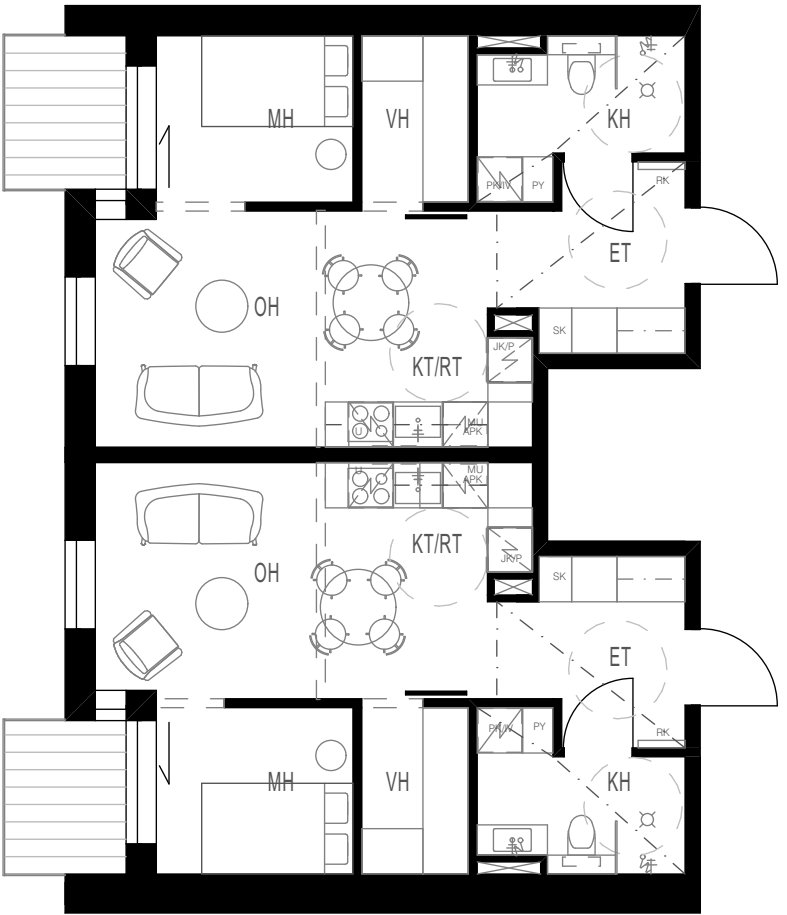

1:100

2H+KT
45.5 m²

1-2H+KT
35.0 m²

1:100

HAVAINNEKUVA TYYPIN 4a ASUNNON
KEITTIÖTILASTA NÄHTYNÄ.

TYYPPI 4a: 5H+KT+S, 105m²
ALAKERTA 58m²| YLÄKERTA 47m²

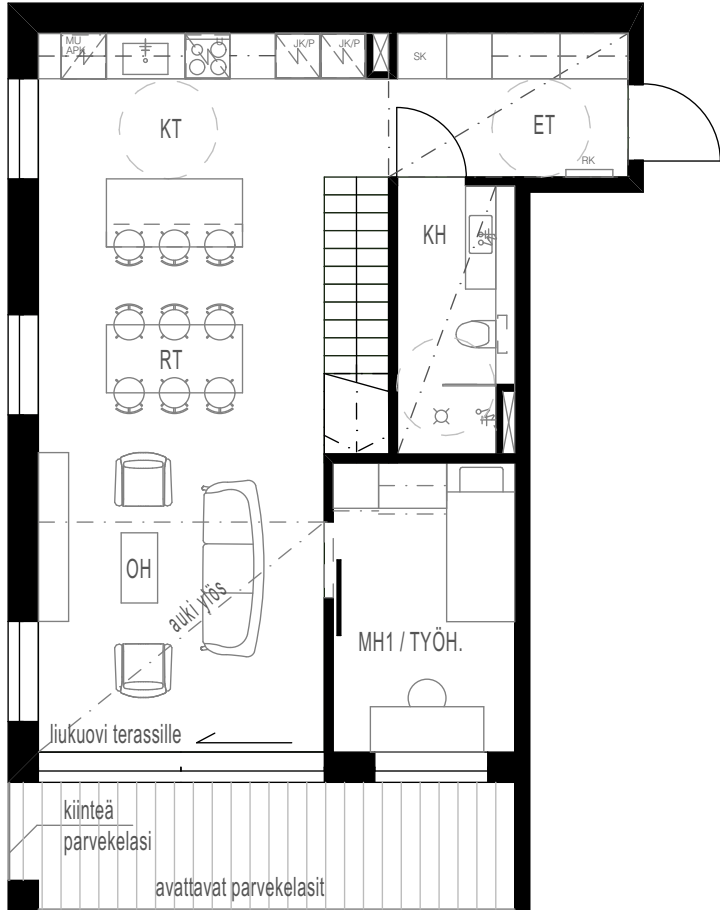
Kaksikerroksinen perheasunto on suunniteltu suuremmille perheille. Muunneltavuutensa vuoksi koti soveltuu hyvin esimerkiksi uusperheelle, jossa asukkaiden määrä vaihtelee viikoittain.

Olohuoneen yhteydessä sijaitseva huone voi toimia kirjasto- / työhuoneena tai yhtenä makuuhuoneista. Olohuoneen vastainen kevyt väliseinä poistamalla olohuoneesta saadaan suuri yhtenäinen ajanviettotila.

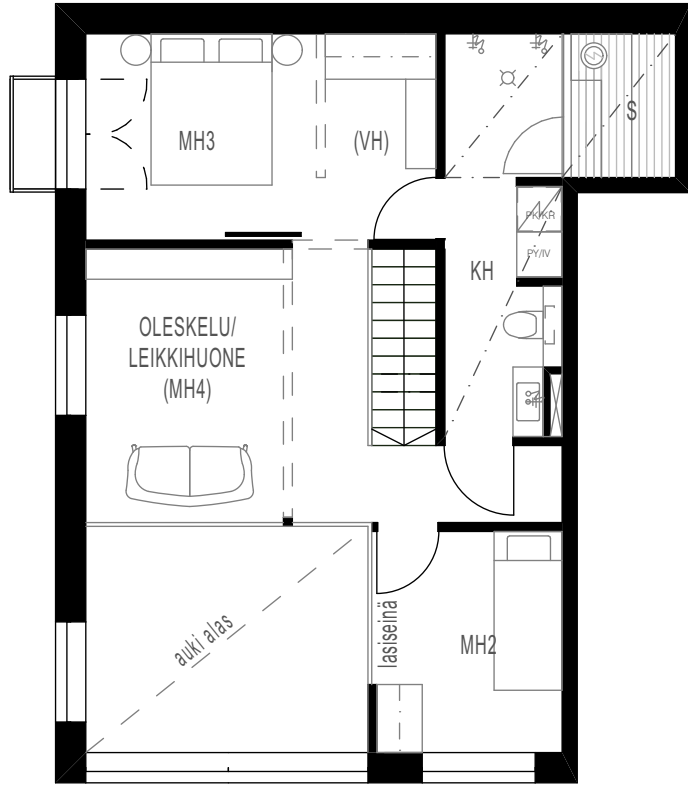
Yläkerran oleskeluhuoneesta saa vierashuoneen tai yhden makuuhuoneen taittoseinän tai kevyen väliseinän lisäämällä.

Oleskelutila ja pienempi makuuhuone on mahdollista avata myös yhdeksi suuremmaksi tilaksi.

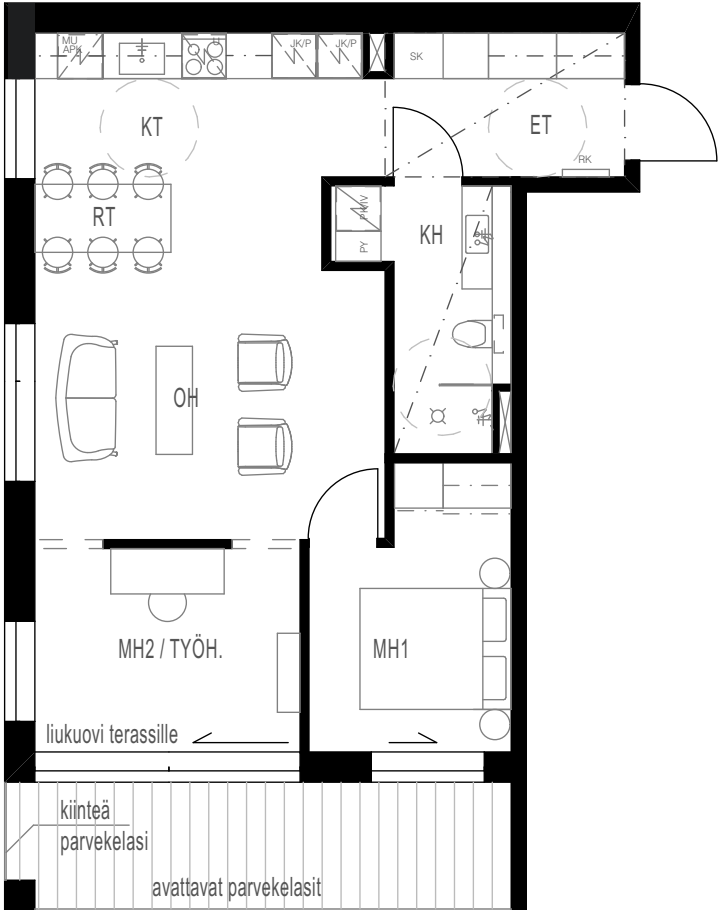
5H+KT+S, 105 m2
Alakerta 58 m2

Yläkerta 47 m2

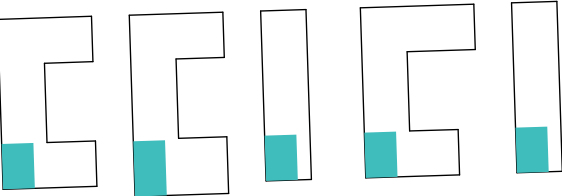
2-3H+KT
60 m2

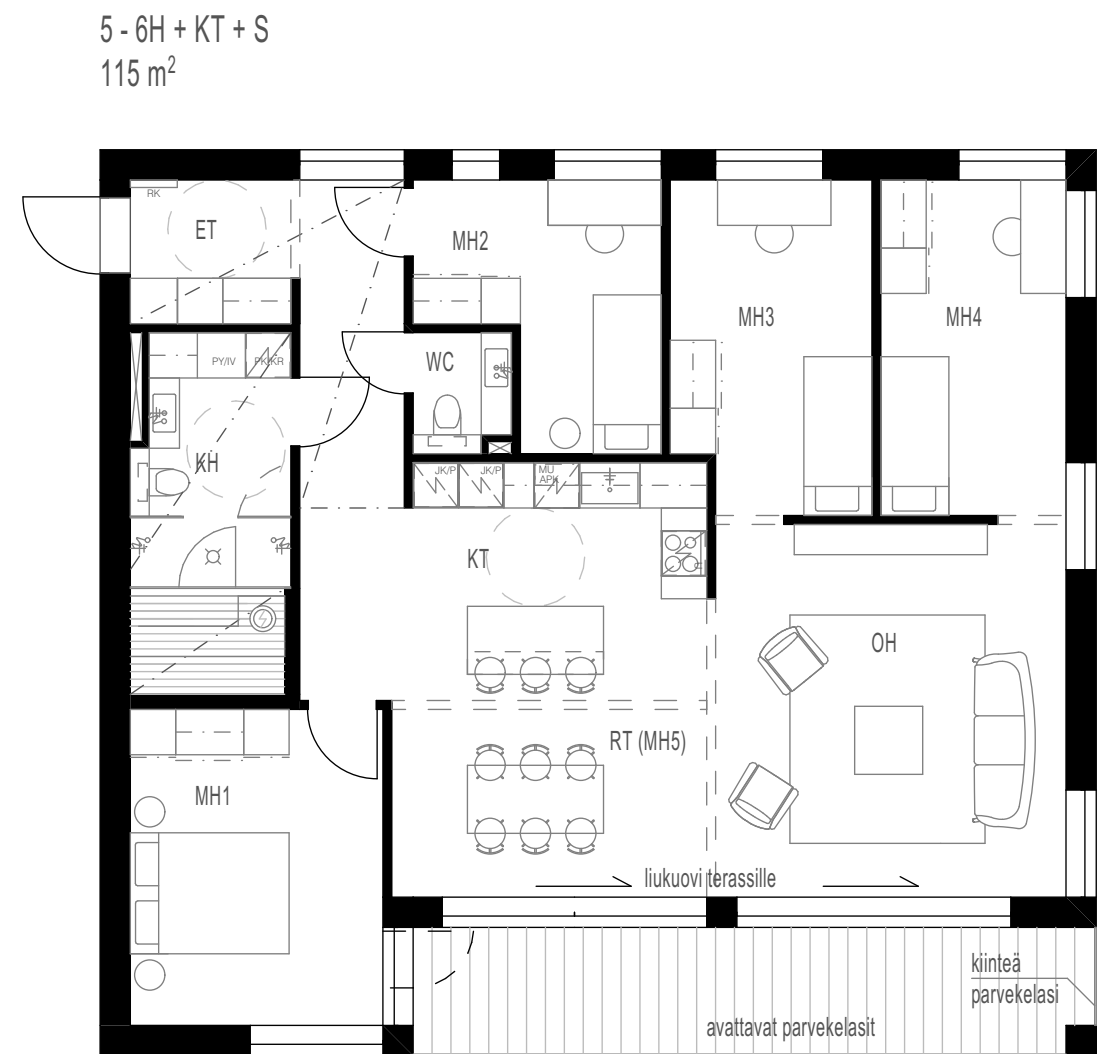

TYYPPI 4b:
2-3H+KT, 60m²

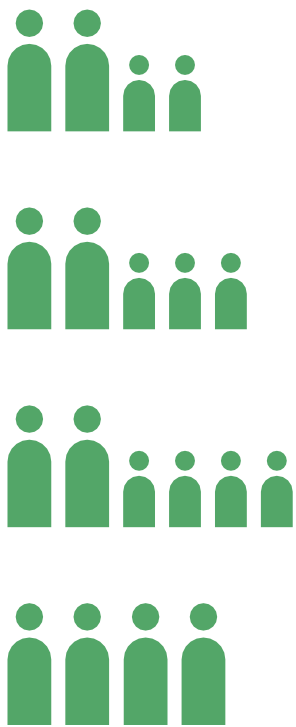
Etelän ja lännen suuntaan avautuvan kaksion työhuonetila on mahdollista muuttaa toiseksi makuuhuoneeksi.

Työhuoneen seinäke poistamalla oleskelu- ja ajanviettotila jatkuu läpi asunnon.

1:100

TYYPPI 5a:
5-6H+KT, 115m²

Suunnitelman pinta-alaltaan suurin asuntotyyppi rakentuu asunnon keskellä sijaitsevan keittiötilan ympärille. Neljän makuuhuoneen lisäksi ruokailutila on mahdollista erottaa omaksi huoneekseen väliseiniä tai esimerkiksi siirtoseinä lisäämällä.

Olohuoneen ja ruokailutilan välille voidaan rakentaa kevyt väliseinäke, joka monipuolistaa olohuoneen kalustettavuutta ja sulkee keittiö- / ruokailutilaa enemmän omaksi kokonaisuudekseen.

Asuntotyyppi soveltuu hyvin myös esimerkiksi neljän opiskelijan yhteiseksi asunnoksi

2H+KT
55 m²

1:100

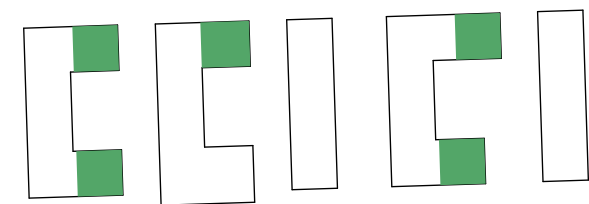
TYYPPI 5b:
2H+KT, 55m²

Samaan runkorakenteeseen kuin tyyppin 5a asunto voidaan sijoittaa kaksi pienempää huoneistoa.

Asunnon läpikierrettävä keittiö on mahdollista sulkea eteisen puolelta, jolloin saadaan lisää keittiökaappitilaa.

TYYPPI 5c:
2H+KT, 52m²

Kaksion ruokailutila voidaan erottaa toiseksi makuuhuoneeksi esimerkiksi siirtoseinän avulla. Ruokaryhmä voidaan tällöin sijoittaa keittiösaarekkeen paikalle.

6 LOPUKSI

Diplomityön tarkoituksena on ollut laatia yksi ratkaisumalli urbaanista asuinkorttelista Hakaniemen ranta-alueelle ajan-kohtaisia teemoja soveltaen. Tavoitteena on ollut luoda persoonallisten kaupunki- ja asuintilojen keskittymä, joka tuo kaupunkilaisille yhteisiä oleskelun ja kohtaamisen paikkoja. Suunnittelun pääpainona olleiden kaupunkiasuntojen suunnittelussa on pyritty soveltamaan huomioita urbaanista kaupunkielämästä sekä iihen liittyviä ajankohtaisia teemoja.

Työssä laadittua suunnitelmaa on taustoitettu kattavasti alueelle tehtyjen ajankohtaisten hankkeiden ja suunnitelmien avulla. Lisäksi työssä on tutkittu suunnittelualueen sijaintia ja merkitystä olemassa olevassa kaupunkirakenteessa tarkaste-lualueen vaiheikkaan historian ja useiden erilaisten analyysien kautta. Suunnitelmassa on haluttu ratkaista analyysien perusteella osoitetuksi tulleet epäkohtia ja toisaalta pyrkiä kehittämään aluetta analyysien kautta ilmenneiden paikan ominaispiirteiden tärkeyttä vaalien.

Kaupungissa arvokkaalla paikalla sijaitseva, nykyisellään eräänlaisena jakojäännöksenä näyttäytyvä Hakaniemen ranta-alue tulisi tulevaisuudessa saada arvoiseensa käyttöön, jolloin paikan merkitys merellisten alueiden yhdistäjänä ja kaupunkilaisten kohtaamis- ja ajanviettopaikkana tulisi korostumaan ja alue saisi uuden kaupunkikulttuurillisen luonteen.

Syntyneestä alueesta tulisi luonteva jatkumo Kallion kaupunginosan ja siihen lukeutuvan Hakaniemen alueen sekä lähellä sijaitsevan Merihaan ja Sörnäisten rantatien kaupunkielämän ympäristöille.

Elinvoimaisessa urbaanissa asuinympäristössä sekoittuneisuus ja asumisen laatua parantavat ratkaisut ovat avainasemassa niin tilakokonaisuuksia kuin erilaisia asukasryhmiä ajatellen. Suunnittelualueen asumisratkaisuja kuten myös kaupungistumisen tulevaisuuden suuntaa tutkittaessa tulisi tutkia nimenomaan kaupunkilaisia, joilla on ideoita ja toiveita niin asumisen- ja rakennuttamisen tavoista kuin jaettujen tilojen ja kaupungissa liikkumisen mahdollisuuksista (DAC,2016).

” The city is never completed. It has a beginning but it has no end. It's a work in progress, always waiting for new scenes to be added and new characters to move in.”

BJARKE INGELS, 2014

KIRJALLISET LÄHTEET:

Tarpio, Jyrki (2015). *Joustavan asunnon tilalliset logiikat: Eri-laisiin käyttöihin mukautumiskykyisen asunnon tilallisista läh-tökohdista ja suunnitteluperiaatteista.* (Tampereen teknillinen yliopisto. Arkkitehtuurin laitos. Asuntosuunnittelu; Nro 18). Tampereen teknillinen yliopisto. Arkkitehtuurin laitos.

ARTIKKELIT JA JULKAISUT:

Aaltonen, Jukka (2012). *Keskitehokas rakentaminen – Tutkiel-ma tiiviin ja kaupunkimaisen asumisen mahdollisuuksista.* (Dip-lomityö). Tampereen teknillinen yliopisto, Arkkitehtuurin laitos.

Hedberg, Iida (2014). *Jaetut tilat joustavan asumisen mahdol-listajana.* (Diplomityö). Tampereen teknillinen yliopisto, Arkki-tehtuurin laitos.

Helsingin kaupunki (2016b). *Kruunusillat rakennetaan – val-tuusto hyväksyi hankkeen selvin luvuin.* Helsingin kaupungin verkkoartikkeli. <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kaupunginkans-lia/kruunusillat-rakennetaan (18.4.2017)

Helsingin kaupunki (2017c). *Alustavat ideat Merihaansillasta ja uudesta Hakaniemensillasta.* Helsingin kaupungin verkko-artikkeli. <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kaupunkiymparisto/meri-haansilta_hakaniemensilta_200317 (18.4.2017)

Ilmonen, Mervi; Hirvonen, Jukka (2008). *Avainryhmien asu-minen pääkaupunkiseudulla. Asuttaisiinko toisin? Kaupun-kiasumisen uusia konsepteja kartoittamassa.* ed. / Norvasuo Markku. Espoo : Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutus-keskus.

Krokfors, Karin (2006). *Aika asuntoarkkitehtuurissa. Typolo-ginen joustavuus pientalosuunnittelun uudistamisen välineenä.* Lisensiaatintyö. Teknillinen korkeakoulu, Arkkitehtiosasto.

Mukala, Jorma (2016). Päätoimittajan kirjoitus. Arkkitehti-lehti 4/2016.

Norros, Inka (2016). *Ratinan suvanto – Kaupunkitilojen ke-hittämissuunnitelma.* (Diplomityö). Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Arkkitehtuurin laitos.

Vaarne, Ville; Vihavainen Suvi. *Kerrostalo taipuu omakoti-taloksi – keskustoihin jäävät perheet haluavat pientalomaista asumista, ja rakentajat vastaavat huutoon.* Helsingin Sanomien artikkeli 27.9.2016.

Ölander, Erkki (1987). *Siltavuorensalmi – Merihaka, historial-linen katsaus ja suunnitelma.* Diplomityö. Teknillinen korkea-koulu, Arkkitehtiosasto.

SELVITYKSET JA SUUNNITELMAT:

Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy (2016). *Sörnäisten ranta-tien varren täydennysrakentaminen.* Helsingin kaupun-ki. <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?-map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy (2016). *Hakaniemenrannan ja Sörnäisten rantatien täydennysrakentaminen.* Kaupunkisuun-nitteluvirasto, Helsingin kaupunki. <http://kartta.hel.fi/app-lications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

DAC-konsortio (2016). *Ketterä kaupunki: kansalaisen sujuva arki ja elämisen kokeileva moninaisuus.* Tilannekuvaraportti 2016. Strateginen tutkimus, Suomen akatemia. <http://www.agilecities.fi/wp-content/uploads/2016/07/dac_tilannekuvara-portti.pdf (02.06.2017)

Demos Helsinki, Helsingin kaupunki (2016). *Flow talks 2016, urban life. Yhteenveto työpajoista.* <http://kartta.hel.fi/app-lications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Helsingin kaupunki (2016a). *Yhteenveto Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan suunnitelmien verkkokeskustelusta Kerro-kantasi-palvelussa 7.10. – 4.11.2016.* Kaupunkisuunnitteluvi-rasto. <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?-map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Helsingin kaupunki (2017a). *Hakaniemenranta – Sörnäis-tenranta, Asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen selostus.* Kaupunkisuunnitteluvirasto, Asemakaavaosasto. <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?-map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Helsingin kaupunki (2017b). *Hakaniemenrannan ja Sörnäisten-rannan asemakaava-ja asemakaavan muutosluonnos. Vuorovai-kutusraportti. Kaupunkisuunnitteluvirasto.* <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Kaupunkisuunnittelulautakunta, Helsingin kaupunki (2017a). *Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan asemakaava-ja asemakaavan muutosluonnos.* Pöytäkirja 14.02.2017. <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?-map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Kaupunkisuunnittelulautakunta, Helsingin kaupunki (2017b). *Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan asemakaava-ja asemakaavan muutosluonnos.* Pöytäkirja 28.02.2017. <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?-map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

Masu Planning Oy (2015). *Hakaniemi square. Suunnitelma Ha-kaniementorin ja -puistikon ympäristöön.* Helsingin kaupunki. <http://www.masuplanning.com/project/hakaniemi-square-hel-sinki/ (16.11.2016)

Paija, Minna-Mari (2016). *Rannoilla – Ideoita Siltavuorensata-man ympäristöön.* Kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kau-punki. <http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?-map=yes&ID=2013-002028 (18.4.2017)

INTERNET-LÄHTEET:

Hakaniemen hotellin suunnittelukilpailun kotisivut. <http://hhcompetition.info/proposals/ (2.6.2017)

MUUT LÄHTEET:

Tarpio, Jyrki (2016). *Innovatiivinen suunnittelu.* Seminaari-esitys. SP5- työryhmä, Tampereen teknillinen yliopisto. (Asun-toreformiyhdistyksen seminaari (29.11.2016). Uutta kaupun-kitutkimusta - monimuotoisuus, kokeilevuus ja kaupunkilaiset tutkimuksen keskiössä. Ketterä kaupunki- hankekokonaisuus)

Lähtötietoja alueesta ja kartta-aineistoa on saatu myös Helsin-gin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaostaston arkkitehti Perttu Pulkalta.

KUVALÄHTEET:

Osaa alkuperäisistä kuvista on rajattu tai muokattu.

Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto
Ote kaavaluonnoskartasta 14.2.2017
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto
Ote kaavaluonnoksen havainnekuvasta 14.2.2017
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

WSP-Finland
Ilta-Sanomien artikkeli 31.8.2016
<https://www.hel.fi/uutiset/fi/kaupunkiymparisto/merihaansilta_hakaniemensilta_200317 (18.4.2017)

Pontek Oy
Helsingin kaupungin verkkoartikkeli
<<http://www.is.fi/asuminen/art-2000001251549.html> (2.6.2017)

Snøhetta, arkkitehtitoimisto
Hakaniemen hotellikilpailu, kilpailuehdotus
<<http://hhcompetition.info/proposals/> (2.6.2017)

Snøhetta, arkkitehtitoimisto
Hakaniemen hotellikilpailu, kilpailuehdotus
<<http://hhcompetition.info/proposals/> (2.6.2017)

Masu Planning Oy
Suunnitelma Hakaniementorin ja -puistikon ympäristöön.
<<http://www.masuplanning.com/project/hakaniemi-square-helsinki/> (16.11.2016)

Masu Planning Oy
Suunnitelma Hakaniementorin ja -puistikon ympäristöön.
<<http://www.masuplanning.com/project/hakaniemi-square-helsinki/> (16.11.2016)

Masu Planning Oy
Suunnitelma Hakaniementorin ja -puistikon ympäristöön.
<<http://www.masuplanning.com/project/hakaniemi-square-helsinki/> (16.11.2016)

Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy
Sörnäisten rantatien varren täydennysrakentaminen.
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy
Sörnäisten rantatien varren täydennysrakentaminen.
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy
Sörnäisten rantatien varren täydennysrakentaminen.
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy
Hakaniemenrannan ja Sörnäisten rantatien täydennysrakentaminen
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy
Hakaniemenrannan ja Sörnäisten rantatien täydennysrakentaminen
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Paija, Minna-Mari, Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rannoilla – Ideoita Siltavuorensataman ympäristöön. Kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunki.
<<http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2013-002028> (18.4.2017)

Helsingin kaupungin karttapalvelu
<http://kartta.hel.fi/Default.aspx#>
(2.6.2017)

Helsingin kaupungin karttapalvelu
<http://kartta.hel.fi/Default.aspx#>
(2.6.2017)

Helsingin kaupungin karttapalvelu
<http://kartta.hel.fi/Default.aspx#>
(2.6.2017)

Signe Brander, valokuvaaja, 1907, HKM
<https://www.finna.fi/Search/Results?lookfor=siltavuorensatama&type=AllFields&limit=20&sort=>
(2.6.2017)

Sonja Siltala, valokuvaaja, 1999, HKM
<https://www.finna.fi/Search/Results?lookfor=siltavuorensatama&type=AllFields&limit=20&sort=>
(2.6.2017)

